

619
1952

05
19
დროშა
საბჭოთავო
გეოგრაფიული
№ 1 იანვარი 1952

619

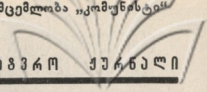

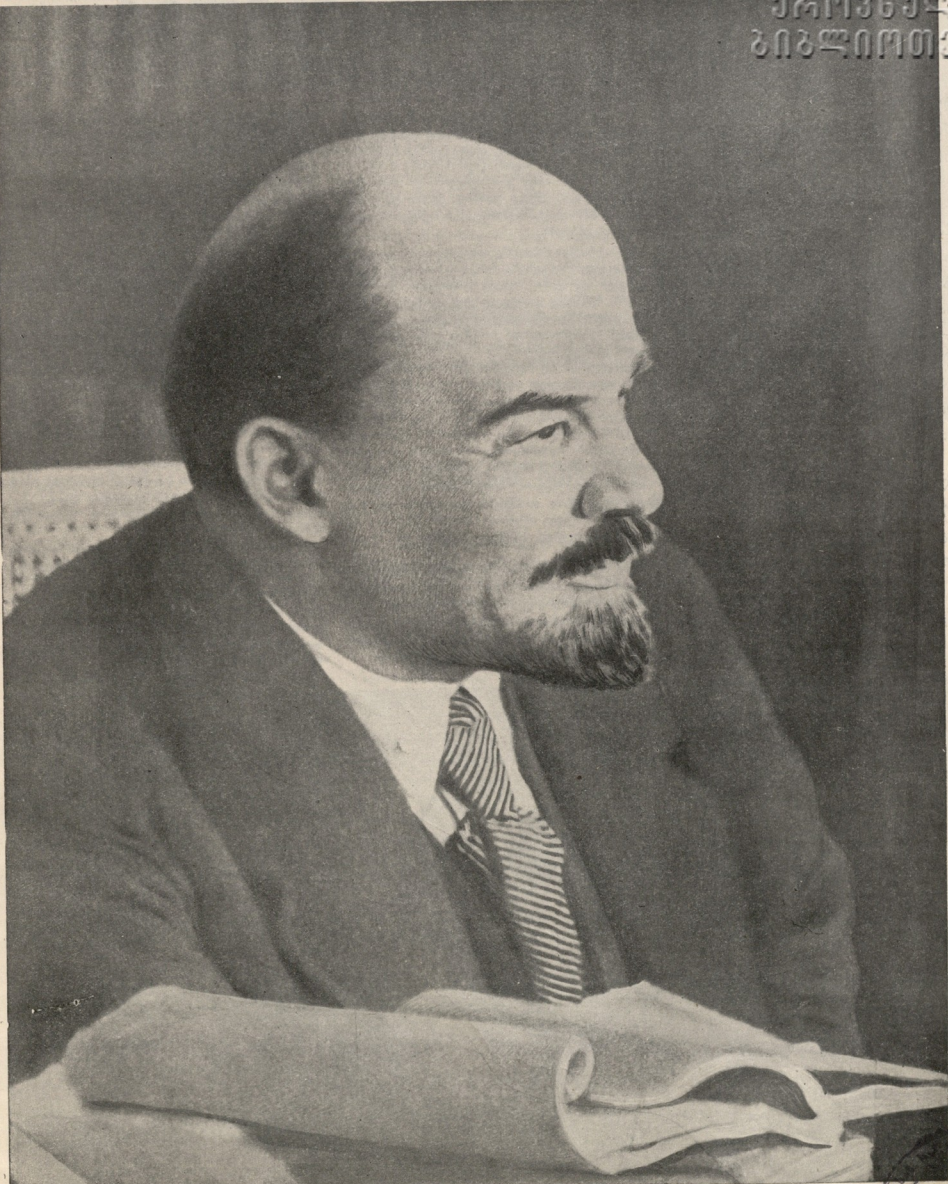
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

1920

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

09099 მ 09-100 მ 09099 მ

სულთან-უიზ-დაღის მთაბრახილვა

აღმსარდა აბაშელი

3. ნულკიძე

დოცენტი, ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი

ჩვენ გაიმარჯვო, უკვდავო ლენინ! წინასწარსდგა შინი გამართლდა. ჩვენს შიშველ დროშივე სასელი შინი ვიდეუ რამდენმა სალსმა აღმართა!

მთულს დედაბნის ძარღვში უჯლის, ვით შრბთლის ეღვა და ძრუტნცლი,— მავთლურეში მბინარო გულის ჩაჭრთხოლი დიდი ნათილი.

ღამე ზღვის გალმა ჯერ ვიდეუ არი, მაცრამ მუბრბთლეს ეს არ მბინებს,— თქვთმბრის შიქი, როგორც მღვარა, მისწდეს და აქრთს ღამის აბრდილეს.

ღღს მნათობივით მიუქმ სხვისეაყ, შეურელხლავ სინათლის მღურლი, დტასარ ცისეკალი ზვლსთა დიდ გზატკ ვუმურნბმისყრ გავფელი სელთ.

პ. ი. დენინი და ი. ბ. სტალინი რაზულეშო. პ. ი. როზინის სურათიდან. საკლესის ფოტორჩინიკა

შუა აზიაში, ქ. ნურეთის მახლობლად, მიდინარე ამუ-დარიდან იღეს სადავეს თურქმენების მოვარები არბი, რომლებიც დღემდე არსებულ ყველა არბზე ცაცილებით დიდი იქნება, (მისი სიგრძე განისაზღვრება 1.200 კილომეტრით). ეს არბი გააცოცხლებს და გარდაქმნის 1.000.000 ჰექტარ უწყლო უდაბნოს, წყლით უზრუნველყოს 7.000.000 ჰექტ. საძოვარის და თურქმენების მოვარის საწარმოთ ცენტრებს.

არბის ტრასზე, რამდენიმე ადგილას, აგებული იქნება ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა სიმძლავრე 100.000 კილოვატს აღემატება. ძლიერი ქარებისაგან არბის ნორმალური მუშაობის დასაცავად მის გასწვრივ 500.000 ჰექტ. ფართობზე გაშენებული იქნება ტბა: ყველა ზემოხანთაოვლილი სამუშაო უნდა დამთავრდეს 7 წლის განმავლობაში.

მხედველობაში თუ მივიღებთ იქაურ ბუნებრივ სიძველეს, თვალწინდელ უდაბნოს, სადაც ტემპერატურა მკვეთრად იცვლება არა მარტო ზამთარ-ზაფხულში, არამედ დღე-ღამის განმავლობაშიც, ჰაერის დიდ სიმშრალეს, წალექების სიმცირეს და დიდ ქარებს, მაშინ უფრო თვალსაჩინო გახდება თურქმენების არბის მშენებლობის გრანდიოზულობა და მისი აშენების ტექნიკური სიძველეები.

თურქმენების მოვარის არბის საინჟინრო ნაგებობას თავისი მთელობით და მშენებლობის ტექნიკით ტოლი არ მოეპოვება მსოფლიო ისტორიაში და მას, ამ მხრივ ვერ შეადარებან დღემდე ცნობილი პანამასა და სუეტის არბები.

ასეთი მშენებლობის წარმოება შესულია მხოლოდ დიად საბჭოთა ხალხს, რომელმაც მიაღწია მსოფლიო-ისტორიულ წარმატებას ცეიზმოფური განვითარების დარგში.

ამ დიადი მშენებლობის ტექნიკური ხემსიღმავლობა მინდობილი აქვს ცნობილ მშენებელ ა. ს. კალიტრიკს და მის მიაღწილეს—მოვარის ინჟინრის ზ. ერისთავს.

ამხ. ზ. ერისთავი (სტალინური პრემიის ლაურეატი, ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი) 20 წლის განმავლობაში მუშაობდა საქართველოში რიონის, ხრამის, სიხუმისის და სპერის მშენებლობებზე. სადაც მან მნიშვნელოვანი გამოცდილება მიიღო.

ქართველ მშენებლებსა და მეცნიერებებს მაგალიდო წლები განმავლობაში საქართველოსა და ამიერკავკასიის ხელოვნურ ნაგებობათა მშენებლობებზე მიღებული დიდი საწარმოო გამოცდილება აქვთ, რაც მათ საშუალებას აძლევს მეტობოლოდ დახმარება გაუწიონ თურქმენების არბის მშენებელს მათ წინაშე წამობრძოლო რთული ტექნიკური საკითხების გადაწყვეტაში.

თურქმენების მოვარ არბზე ძირითად ხელოვნურ ნაგებობათა (ზეტონისა და რკინაბეტონის) მოცულობა უნდა აღინიშნოს მთლიან კუმბრტის მთაწვეს და, რა თქმა უნდა, ადიობრებიც მასლის, სილასა და ბრების გამოყენების დიდი მნიშვნელობა აქვს. იმ უდაბნო ადგილებზე, სადაც არბი გაივლის, დაგროვილია მილიარდობით კუმბრტის უდაბნოს სილა, მაგრამ, საწმურბროდ, ეს სილა მის ბუნებრივ მდგომარებაში გამოუსადეგარია ზეტონის სამუშაოსთვის.

ამას გარდა, თვით მიდინარე ამუ-დარიას არ მოაქვს სილა და ბრები, რომლის გამოყენება შესაძლებელი იქნებოდა. ეს საკითხი დიდმნიშვნელოვანი იყო და აშენებრებად მშენებელს, წამოზარა პირობოდ: როგან აეშენებინათ ეს უდიდესი ნაგებობანი?

ამ საკითხის შესაწყვლად საბჭოთა ქვეყნის სხვადასხვა რესპუბლიკის ინსტიტუტებში მუშაობენ მთელი რიგი მეცნიერე მუშაკებანი.

1951 წლის მაისში, თანხმად მშენებლობის ხელმძღვანელთა თხოვნისა, თბილისის ჰიდრომეტეოლოგისა და ნაგებობის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტმა მიაღწინა თურქმენების მოვარის მშენებლობაზე, სადაც თვე-ნახევარი დავდები.

მშენებლობის მოვარის ინჟინრის, ამხ. ერისთავისა და ყარაყაულბაქოვის გეოლოგის ე. ნურეის თანხლებით გავემზავრე ყარაყაულბაქო და ყიზილ-ყუმის უდაბნოებში. არბის სათავის რაიონში, ორასი-სამასი კილომეტრის რადიუსით, ვეჭვდით გამოსაღვე სილის, ხრეშისა და ქვების ბუნებრივ სახადლეს. დაკთვობიერყო, აგრეთვე, არალოს ზღვის სანაპიროები და სხვა ადგილებიც. კალეკაიების დროს ჩვენი ყურადღება მიიპერი სულთან-უიზ-დაღის მთაბრახილვა, რომელიც მდგომარეობს არბის სათავიდან ასი კილომეტრის დაშორებით.

ამ ადგილებში არის გრანიტის მთები, კირქვებისა და თამაშირის სახადლოები, რომლებიც გამოყენებული იქნება არბის სათავისთან ახალი ქალქის—ტბა-ბატონის გაშენებაში.

გარდა ამისა, აქ აღმოჩნდა მთის სილა, მიღებული გრანიტისა და გრანიოდიორტის ბუნებრივი დამლისაგან. მისი რაოდენობა რამდენიმე ასი ათასი კუმბრტით განისაზღვრება და დაკმაყოფილებს სათავის ზეტონისა და რკინაბეტონის ნაგებობათა მიზთხოვნილებას.

ეს სილა, სამუშაოვოდ, შეიკავს ქარის დიდ რაოდენობას, რომელიც ცაცილებით მეტია, ვიდრე ამას მიობიოს ტექნიკური პირობები. თუ ეს მატყვიდება, რომ ქარის რაოდენობა შეიძლება შემცირდეს სი-

ლის გადაწყვეტილების საფუძველზე და მისი უღმრთესი რაოდენობით არსებობა არ წარმოშობს ბეტონისა და რკინაბეტონისათვის რაიმე შესაძლებელ ტექნიკურ შიშს, მაშინ თურქმენეთის არხის სათავეს მშენებლობის პირველი პული საკითხი გადაწყვეტილია უნდა ჩაითვალოს. ამ საკითხის გადაწყვეტას მნიშვნელობა აქვს არა მარტო თურქმენეთის არხის მშენებლობისათვის, არამედ ეს მოგვეცემს საშუალებას შეიტანოთ მნიშვნელოვანი შესწორება არსებულ საკავშირო ტექნიკურ პირობებში. ჩემს მიერ ქ. ტაშკენტში ჩატარებულმა ცდებმა, ხრამპისის და სოხამპისის მშენებლობის გამოცდილებამ, საშუალება მივცა დადებითად გადავგვერა მთის სიღის გამოყენების საკითხი.

ამ საკითხის მიმოწვება და დაწერილებით შესწავლა თურქმენეთის შივაგარი არხის მშენებლობამ თბილისის ჰიდროტექნიკურ ნაგებობათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მიანდო.

ინსტიტუტის (ბეტონისა და რკინაბეტონის) ლაბორატორიის მცენერებმაგები, ამხანაგები: მ. ელბაძე, ე. ზაგალაშვილი, ნ. მინია, ლაბორანტი ვ. კრუპაშვილი და მოწვეული სპეციალისტები მ. თვალმყვლიძე, კ. გამყრელიძე და ვ. სმირნოვი დიდის მუშაობით მუშაობენ ამ საკითხი დაკავლების შესარსებლად. უკვე მიღწეულია დადებითი შედეგი, რომელიც, სათანადო დამუშავების შემდეგ, გაეზარება თურქმენეთის შივაგარი არხის მშენებლებს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა ბეტონის და რკინაბეტონის ლაბორატორიაში დამუშავება სპირიტო მოყვებულა— რკინა-ბეტონის ცენტრგანერბოლი ანებვის ჯარხნას, რომლის პროდუქცია გამოყენებულა ექნება თურქმენეთის მთელ ტერიტორიაზე ყარაყაღაკეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჩათვლით. ამ ამბებს დიდი უპირატესობა აქვთ რკინის ანებთან შედარებით და გაცილებით უფრო ხანგრძლივად ძლებენ, ვიდრე ხის ანებები. ამ საშუალოს ასრულებს ტექნიკურ შეყენებებათა კანდიდატი დ. თაქიშვილი.

საინტერესო საშუალოს ასრულებენ ტემ. მეცნ. კანდიდატი ვ. დოლიძე, ვ. ისიძე და ტ. დაცკო.

არხის სამშენის ნაწილის დაგეგმვების დროს, კახანჯიკის, ნიშიდალის, ყიზილარბატის, დიდი და პატარა ბაღხანის მთების მიდამოებში აღებული იქნა ავტოლოგიური უღანის და მთის სიღისის სიწვები. ეს საშუალო შესასწავლად მინიჭებული ბუქს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებულ სასწავლებელს სსრ ინსტიტუტს. ამ საქმეზე მუშაობს მეცნიერებმაგების ზირაგადა, როსდლეიშვილი ტემ. მეცნ. კანდიდატი ზ. წიღისონი, ა. სავატელაძე, ვ. ჯიჯიყა, ა. ჯორჯანი, ნ. გოლზიფი, ა. გაჩანჯიანი, ვ. გვეგელია, მ. ახვრდელი, ავალისაძე, ტ. თუმანიშვილი, ისინი სწავლობენ ბეტონის, ავტოლოგიური მა-

ბეჩიანეხულები

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

ამხანაგ ბ. მ. მალანჯიკის

ღვინის ორდენით დაჯილდოების უსახხხე

საკავშირო კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდიონის და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის ამხ. გ. მ. მაღნეკოვის დაბადების 50 წლისთავთან დაკავშირებით, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა ხალხის წინაშე მისი დიასახლურებული დამსახურების აღსანიშნავად ამხანაგი გიორგი მაქსიმილიანეს-მე მაღნეკოვი დაჯილდოებულ იქნას ღვინის ორდენით.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ნ. შვიკანიძე

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდიონი ა. ბოჩიანიძე

მოსკოვი, კრემლი.

1952 წლის 7 იანვარი.

ამხანაგ გიორგი მაქსიმილიანეს-მე მალანჯიკის

საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო თქვენი დაბადების ორმოცდაათი წლისთავს დღეს მხარავდელ მოგებადმდებან თქვენ, ღვინის ერთგულ მოწოდება და ამხანაგ სტალინის თანამებრძოლს, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახლმწოდებლის გამოჩინვლ მოღვაწეს.

მთელ თქვენს შეწვრებულ ცხოვრებას თქვენ ახარით ღვინის-სტალინის პარტიის დიად საქმეს, კომუნისტების გამარჯვებისათვის ბრძოლას.

თქვენ, საბჭოთა ხალხის ერთგული შვილი, თქვენი მოღვაწეობით იძლეით ხალხსამდე სამახურის შთამბავრებულ მაგალითს, ღირსეულად ასრულებთ რა კომუნისტური პარტიის მიერ თქვენს წინაშე დასახულ მოცინებს.

ასრულებდით რა უარებად ბახსხავებ დაკავლებს პარტიული და სახლმწოდებური მოღვაწეობის ყველა პოსტზე, თქვენ, როგორც ჩვენს დიდი მასწავლებლების ღვინისა და სტალინის მტკიცე მიმდევარი, თქვენთვის ჩვეული ენერჯითა და სიმამკით სხედავდით დიდ სამამულო ომში ჩვენს საშობოლს გამარჯვებას კაცობრიობის მტრებზე.

ცხოვრებით, ჩვენს მეგობარს და ამხანაგო, მჭირფახო გიორგი მაქსიმილიანეს-მე, მრავალ წელს გამარჯობას და შემდგომ წაყოფიერ მუშაობას ჩვენი დიდი სოციალისტური სამშობოლს საკეთილდღეოდ, კომუნისტის საკეთილდღეოდ.

საკავშირო კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტი

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო

ხალის გამოყენების საკითხს, გარდა ამისა, იკვლევენ ავტოლოგიურ კარკონან სიღის სილოკატურ ავტორისათვის გამოყენებულად და ანუშავებენ მტელ საინტერესო საკითხის სემინარი ჩაიწვრება ხნარებასა და საშენი მასალის შეშედირობის ნორმირების შესახებ.

ზემოაღნიშნული სამუშაოების გარდა, თბილისის სატრანსპორტო ინსტიტუტში პროფ. ი. შტაერმანი, ტემ. მეცნ. კანდიდატი ვ. ცისკელი, ს. არსენიშვილი და ტ. სანიკოვი იკვლევენ იმას, თუ როგორ უნდა გამოიყენონ უღანის სილა მშენებლობაზე.

ლორეო (მარჯვნივდან მარცხნივ): თურქმენეთის არხის მშენებლობის მთავარი ინჟინერი ბ. გრისალი, ტემ. მეცნ. კანდიდატი, ვ. წიღისონი, დახალის აკადემიის ამასპროფილი— კოლეგი შეზღვიანი თურქმენეთის არხის მშენებლობის ქეობის სხეების აღბის დროს.

საქართველოს მეცნიერებს თურქმენეთის შივაგარი არხის მშენებლობაზე ავტოლოგიური მასალის გამოყენების შესაძლებლობათა შესწავლით თავიანთი წვლილი შეუქვეთ ამ გრანდიოზულ მშენებლობის საქმეში.

ახალ მინაზე

მინილ ლაითაპაილი

გოტი ვ. ჩეკვაძისა

არის ხომღენ განსაკუთრებით წაირი, ღირსშესანიწადი დღეები, რომლებიც დღეებში ჩრება მესობირებაში.

ახუ დღედ ორჯონიძის რაიონის მცირეშენიან სოფლებში კოლმურენე-თავის იყო 1951 წლის 15 დეკემბერი, ამ დღეს ისინი შობიდან შარში ჩა-მოსახლდნენ მუდგოდ საცხოვრებლად. ამჟებ დღეს ახალთახალი გენა და აფუ-რის პატარა სახლების საცემურებიდან ისფერი კვალი ამოვიდა და გვაშე-წი, რომ საუკუნეებით გვეჩინებულ სამგირის მიწაზე ახალი ცხოვრება დაიწყო.

1952 წლის 1 იანვარს ჩვენ სართილას ვესტუმრეთ. ახლდასახლე-ბუღნი ვინაშელი და კოლმურენიობის კლუბში გამართულ სახალწლო წაწვის სესიან თაგურად ბავშვების მზიარულებასაც დავეწვარით. და ყველაფერი ის, რაც ჩვენ აქ ახალი წლის პირველ დღეს ვნახეთ, მოწონება იმას, რომ სამ-გორში ახალი, სიცოცხლით სავსე ცხოვრება დაიწყო.

იქ, სადაც ამ ერთი წლის წინა ჩრიაკი ტრახალი იყო, ახლა უზარმაზარ-ი სოფელი ვაჩნდა. კობად ჩამწკრივებულან დამაზი სახლები მოხდენილი ავ ნებით. ყველაფერზე ტყუობა, რომ ახალი მისახლენი უკვე შევიდნენ ახალ შიქს. ყოველ სახლიან შუშა აწვიდა, გამართულია ფარდლები, საჭიშუბები, აქა-ქე შემოურავავით კიდევ საკარნიბაში ნაკვეთები. ქაშაშები, ინდურებ, ობებ, ღორები თითქმის ყოველ სახლიან დანიბავეთ.

— რა მშვენიერი სახლებია! — ხმამალა ვამოთქვა თავიხი აღფრთოვანება ჩვენმა ერთ-ერთმა თანამგზავრამ, მიანგარაშე სოკრატ ლურსმანაშვილმა, რომელიც კოლმურენიბიან ერთად ჩამოსახლდა აქ. — გაზაფხულისთვის, ამ-პოზენ, ბეთასივე სახლი შზად იქნება.

— მგარამ ამით როდი მოაგრდება ყველაფერი, — სიტყვა ჩამართავა მო-ანგარიშეს კოლმურენიობის თავმჯდომარის მოადგილემ დიმიტრი გენაშვილ-მა. — წყალი საშუალებას მოგვცემს გვაღვისიგან ვიხსნი კიდევ უფრო მეტი მიწა, მაშასადამე, უფრო მეტი მუშახელი იქნება საჭირო. ამ ცოტა ხნის წი-ნათი ვადავლავ სახლების რაოდენობა 700-მდე იქნას აყვანილი. უნდა ითქვას, რომ ჩვენი მშენებლები, ინჟინერ ივანე ვაჟუას მეთაურობით, სწრაფად აგე-ბენ სახლებს და, რაც შიავარია, მგედრად.

ჩვენ ერთ სახლს მივუახლოვდით. სახლის პატრონმა, როგორც შემდგეში გავიგეთ, ვამოცდილამ მევენახე მიხეილ რიკაძემ, სახლში შევიტანათა. — მომბაჩინდით, მომბაჩინდით! — და მოხუცმა შევიფიქვანა თავის სამთა-ბან სახლში.

ყველა ოთახი წაილია. ქაღის გამრეჯ ხელებს ყველაფერი დუსუფთავა-ბია, ფანჯრებზე ფარდები ჩამოფარებია, კედლებზე ნოხები კიდია. ოთახს აწვეუნებს ბ. ჰტალნის დიდი სურათი. ჩვეთა ალექსანდრე ვაზუბების და ენატე ნინოშვილის პორტრეტები. ოჯახის წევრების ფოტოგრაფიულ სურა-თუს შირის საშუთა არიბის კაბიტის პორტრეტია. კაბიტანს ჰყვრის უმუშე-ნებს მთავრობის გეგს ვაღდო. მამამ სიამაყით გვიოხრა: — ეს ჩემი ვაჟია, ვიოხრე. ფრინტადან დაბრუნების შემდეგ მასწავლებლად მუშაობს.

მეორე სახლში ფრინტელის ქრევი დაჯგუხდა, ორი შვილის დედა — ეკა-ტერინე ციციშვილი. უნდათა ოჯახს შიწვე არ ექნება. სოფლად გადაფე-რებული საწოლები, საწერ მაგიდა დახატე წიწები, ტახტზე ლამაზად და-ქარგული ბალიშები, ყოხიშუ, პატარა კირაზუმი, პატუფორი ოცა კედელზე — გიტარა, — ყველაფერი ამაში იგრძნობა, რომ ხელ რაღაც ოცი ვერის წინა თქ დაბინაველები ახალი მიზნადრები, უკვე შემოადეულან ახალი წლის შესახებვრად. კოლმურენიობის გამგეობასაც არ დავიწყებია ფრინტელის შვილები, — ახალი წლისთვის წაწვის და სათამაშოები გამოუგზავნა ხა-ჩქერად.

ექატერინე ციციშვილმა ვავამბო, რომ მისი ოჯახი სიხარულით გადმო-სახლდა ამ ახალ ადგილას, სადაც მიწაც მეტია და მისიაველი უნდა იქნება.

ჩვენ აქ არაფერი ვაკალია. ვიმუშავეთ მთელი ენერჯითი, ვიმუშავეთ ისე, რომ გამტორდებ, განწკიცლებ და დოღლითი აიბის ჩვენი კოლმურენე-ბიბა.

ახუ ფაქობენ და ახუ ამოიენ ახალდასახლებულნი, რომელიც ჩვენ შევ-ხდით აქ, ახალ სოფელში, ახალი წლის პირველ დღეს.

აი, მეზობლად სახლი, სადაც პაქაშვილის ოჯახი დაბინავებულა. წინა-დლით, ახალწლის დამეს აქ ქორწილი იყო — დაქორწინდნენ ვალიცო პაქა-შვილი და ვაჟუნა ლურსმანაშვილი. ეს იყო პირველი ქორწილი წამგირის ახალ მიწაზე.

პირველი ქორწილი სამგორში. ცენტრ-ში — ახლადქორწინებულნი ვ. პაქაშვილი და ჭ. ლურსმანაშვილი.

ახალი კერის შექმნას მიუღია სოფელი ზეიშობა. კოლმურწეობის თავმჯდომარე და ბრძედღირები მუხიკით მოვიდნენ. მხარეულება გათმე-ბამედ არ შეწყვეტია.

მაქსაშვილებთან მეზობლები მოსულან ახალდაქორწინებულთა მისალოცად.

— რას იტყვით, კმაყოფილი ხართ ახალი ბინით? — ვკითხვობთ ახალგაზრდებს.

უფერა მორცხვად იღმებდა. ვალიკო უფრო ენაწულიანი აღმონდა.

— უკუდაღერი კარგია, საუცხოოა, — გვიბახუბა მან და გვიამბო, თუ როგორ ცხოვრობდნენ ისინი მთებში, სადაც ერთი უზრალი, ხის სახლი იდგათ...

კობეა და სუფია სახლებს შორის ფართო ქუჩებში გაბოქვლი. მათ ვახწვრივ მდებ კაქლის ხეები დაიგროვებ, საკარბადამო ნაცეცხვებზე კი ნაირ-ნაირი ხეხილი და ფაშის საეკეთისო ჯგერში გაშრდებდა.

თბილა. ალერსიანად ანათებს მზე ქუჩების საცხა ბავშვებით. მხიარულად მიეშურებიან ისინი კლუბისაკენ.

...სოფლის კლუბის ფართო დარბაზში ათასნობად მორთულ-მოკაშვული ვეება ნაძვის ხე დგას. კლუბი ბავშვებითაა გაქვდილი, ტევა არ არის. ბლომად არიან ახალდასახლებულთა ბავშვებიც, სართავილად ბავშვებისაგან მათ აღვივად გამოარჩევი, — მორცხვად გაუბედავად უჭირავთ თავი.

ნაძვის ხესთან, თოვლის პაპასავით დგას კოლმურწეობის თავმჯდომარე აგრონომი შალვა გოგიტაშვილი, ტკბილად უღიმის ბავშვებს და იმ შეკრებილთა განაოხვად მკვიდა:

— ჩვენი სოფლის კოლმურწეობი ახალ წელს დიდი ხიბარულით შეიგებენ. ხორციელდება სამგორელ გლეხების საუკუნეობრივი ოცენება: გასაფხულზე ჩვენს მიწებზეზე შოვა წყალი.

ჯერ კიდევ 4 ნოემბრისათვის — ზეით მაგისტრალური არხის გახსნის დღესათვის — ხიბრლით დათბილი იყო მიწები 2 700 ჰექტარი მიწა. ამ ფართობზე აგრეთვე ვინახები და ბაღები. მარტო ეს საშუალებას მისცემს კოლმურწეობას თავის შემოსავალი 1952 წელს ირ მილიონ მანეთამდე გააღვიდოს.

აი, რა სასურველებს ახდენს წყალი:

იორის წყალი გააძვებს მიწას და მასზე თვითველა მორწყული ჰექტარი უმარცხ ხიბრბაღს, ყურბაღს, ხილბა და ბოსტნულს მოგიცემს.

სოფელიც საოცრად გარდაქმნება!

სართიგლის კოლმურწეობის თავმჯდომარე შ. გოგიტაშვილი (მარცხნივ) მერგოლორ ტერენტი პარბაკაძეს აცნობს მიწის რგოლისთვის გამოყოფილ გენახის ნაკვეთს.

კოლმურწეობის კაცტრინე ციციშვილის ოჯახი ახალ სახლში.

მშენებლები, როგორც კი დამთავრებენ საცხოვრებელ სახლებს, მაშინვე სამურწეობი და კულტურული დაწესებულებათა შენობების აგებას შეუდგებიან.

1951 წელი წავიდა როგორც დიარსებისწინავე წელი. ის იყო ქართული ავტომაობლის დაბადების წელი, სამგორის სარწყავი არხის აშუშავების წელი, საკარბეგლის ფაბრიკების და ქარხნების, კოლმურწეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების შეხანწინა მთელწევა წელი. ჩვენი ცხოვრების დღე-მეც აიწეა.

1952 წელს კიდევ უფრო გამარჯვლება ჩვენი წარმატებები და ჩვენი კიდევ უფრო უკეთ ციცოვრები. თქვენი გისურვებთ ბავშვები, — მოუბრუნდა შალვა პატარებს — წარმატებას წყალში, — ისწავლით ბეჯივად, მუყათიად-თქვენი შეგიძლიათ იმაყუით იმით, რომ თქვენი შრომებით ბუნების გარდაქმნებელი არიან, — მათ მოსებს გავლდა, გაიმაჯგევს ბუნებაზე.

უახლოეს წლებში ჩვენს სოფელში იქნება აგრონომიული კულტურის სახლი, ყოფაცხოვრებითი მომსახურების სახლი, სასტუმრო, სახადლო, სამეურნელო კომბინატი, კინო, სასაფულო ესტადა, სტადიონი. სეუო წელიწადც არ გავივებს და სართიგლის ქალქისაგან ვერ გამოარჩევი.

დაბა, ბავშვები, ეს უფეო ოცენება რაღაა გეოგრაფებს მოუძღვებთ საქართველოს ახალი რუკების შედგენა და ჩვენების მშით გადმეწავრა ტრამალის აღდგოლზე ხორბლის ყანებისა და ბაღ-ვენახების აღწეშნა დასპირდებთ.

ეს არ იყო აქ. მაგრაპს იქნება, და იქნება სულ მალე! ასე! მოისურვებს საბჭოთა ადამიანებს. კეთილშობილი სურვილები, გაბეული აზრების სინამდვილედ გადქცევა კი მათ დიდმა სტალინმა ასწავლა.

კოლმურწეობის თავმჯდომარემ აიხვდა ზევით და ი. მ. სტალინის სურათს შეხვდა. უკულომ შეზრა ბელადის პორტრეტს მიპარია.

ერთხანს სიბუტე ჩამოვარდა. მაგრაპს უეცრად იქნება ტაშმა. რაშდენიდა წუხის არ დამცხვალა ტაშის გრადალი. რომელიღაც ბეჭუნამ სიღრმა წამოწეო და მთელი დარბაზი აგულუნდა:

სტალინი, ძევიწინს სუღიდი
ქობ-ლუგადენი მთისაკო,
წერე დაბრუნეს მწითოლუ სალუს,
რთოლედ რთმ მანა შევალთო.

სამგორელი ბავშვები დიდ ბელადს უმღერდნენ, უმღერდნენ მამასა და მასწავლებლებს, საბჭოთა ადამიანების ბედნიერი და სამაგრო ცხოვრების შემოქმედს.

საქართველო მეგობრები

დეკემბრის ცივი დღე იყო, როცა სადგურ ნატანგიდან სოფელ შრომისაგან დაიწრა მანქანების ქარავანი. ადგილობრივი კოლმურერებს ეწვივნენ ძვირფასი სტუმრები—უკრაინელი მეგობრები.

ცამეტე წელია, რაც გროზი—დიდი ზედაღის სახლთან, ქართულმა და უკრაინულმა კოლმურერებმა ხელი მოაწერეს სოციალისტურ შეჯიბრებას, რამდენიმე მილიონისა და მეგობრობის საწინააღმდეგო გაცხად.

მას შემდეგ ყოველწლიურად ხვდებიან ერთმანეთს ძველ მეგობრები. ახლა ისინი „პოლიდენი“ გასურებენ მწვავე ზაფხულად გადავლილ წარსულს, ცხრისა, ცხრისა, ვინა ბაღებს, ტუნრის ტყეებსა და მომარაგებულ ეკოლოგებს. გზაზეა ტყეების საუბრით ერთობიან მანქანაში მერყობენ ელენე ვეჯო, ირინე პონომაროვა და ელენე ხელაძე, პრეზიდენტი მკჟიმი კივიში და კარლო გორგალაძე.

დიდი სამამულო ომის მონაწილე, სოციალისტური შრომის გმირი კარლო გორგალაძე გაეცა ურდო იზრახა ცივილიზაციის განვითარებისათვის. ახლა იგი მინერალურ ასრულებს თარგომანის როლსაც.

უკრაინულ გაზაფხულზე ხშირად უყვარია მინაკ ორაველიძის სახელი— ამბობს თინე პონომაროვა,—იგი საუბრობდა მოგვითხრობდა ჩვენს მეგობრობაზე, ნული წყურაღაც არის!..

ჩვენი კოლმურერება ათასობით წყურაღ იღებს საბჭოთა კავშირის ყველა კუთხიდან,— მიუვო კარლო გორგალაძე,— ვკვირდები ურასხობით, თუ რომელ წიგნში შეიძლება წაიკითხონ ჩვენი ურაველიძის სოციალისტურ შეჯიბრებაზე. ამხანაგმა მინაკო ქართველ მურერებსაც მინაკა—დაეწერათ ნაწარმოებები ამ მეგობრობაზე. საერთოდ, მინაკო საქმიანი კაცია: რასაც ხელს მოკიდებს, ბოლომდე მიიყვანს კიდევ. სანამ იგი კოლმურერების თავმჯდომარე გახდებოდა, მას წავიღებლად მუშაობდა სოფლად.

— ჩვენი საქართველო თავმჯდომარე გვაყავს. ალაბო, ზურის გაუთინა ლიტურენკო. იგი საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატია, კამბოჯის ოლქიდან არის არჩეული,—სუბარში ჩაერთა ზინედიანი ცივი.

საქართველოში

განსაკუთრებული პატივით უნდა სარგებდებოდნენ უკრაინელი კოლმურერები ლიტურენკო, რომელიც უკრაინული თვლილის უმაღლესი ორგანოში არის არჩეული კონფერენციის ერთ-ერთი დიდი მშენებელია—კამბოჯის ოლქიდან.

ყოფილი აკრონომი, ამჟამად კოლმურერების თავმჯდომარე, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, მშვიდობის დაცვის საბჭოთა კომიტეტის წევრი გროზულ ლიტურენკო ფოლადისმდებლის მონაწილე მუშაობდა დენგრობატროსკის ერთ-ერთ მსხვილ საწარმოში. შემდეგ იგი კოლმურერებაში გაეზარდას საბჭოთა კავშირის ოლქიდან, როცა მისი თანხმობით შექმნილი კოლმურერება ფეხზე დადგა. ლიტურენკო უმაღლესი ცოდნის შესაძენად გაეზარდა დენგრობატროსკისმი, მიიღო აკრონომის სპეციალობა და ცვლად დებურენდა სოციალისტურ სოფელს. ახლა იგი წარმატებით ხელმძღვანელობს უკრაინის ურდის კოლმურერებისა, გენერალის რაიონის სტალინის სახელობის კოლმურერებას.

ორ-სამ დღეს გერ შემოვიღეთ ამ კოლმურერების გაშლილ ტრამულზე. მას შემდეგ, რაც ამ მსხვილ კოლმურერებაში შევედითა ორი მუშობელი კოლმურერება.

14,5 ათას ჰექტარს აღმატება მისი ფართობი. კოლმურერებაზე მიმარგებლობა 95 ტრაქტორი, მის მიხედვით იღებს 25 კომპანი, ხოლო მარცხენარ ცხენებზე 20 საბჭოთა საბჭოთა მანქანა. არ არსებობს არც ერთი ისეთი უმაღლესი სასოფლო-სამეურნეო საბჭოთა-აბაღი, რომელიც ლიტურენკოს არ შეეძინოს კოლმურერებისათვის. რა გინდათ რომ ამ არსებობს და კარტოფლის ანუ აგრეგატები, სასუქის შეგნება, მცენარეთა მკვებავი, მარცხენარის გამწვანება მანქანები, თვითმობილური საბჭოთა და მრავალი სხვა.

მთლიანად მცენარე ებულება ეს კოლმურერება. მეცხოველეობის ფერგებში ავტომატურად ხდება წყლისა და საცემის მიწოდება. ელექტრომომწოდლობით წველანაობისა და პარსავენ ცხერებს. აქ ცხერებისა და რქისანი საქონლის დავარცხნა-გასუფთავებაც სპეციალური პრეფაბრიკი მოწყობილობით ხდება.

1952 წლის გაზაფხულთან ამ კოლმურერების მთელ ნაოსს ფართობი მიიღო მერ დამუშავებულ ორანჯულად და მინერალურ სასუქით შენაერის. როგორც თინე ლიტურენკო ამბობს, მან ამ გამოცდებში მიაწვია ქართველ მეჩაეთა გამოცდების სასუფეულზე.

ცნობილია, რომ ჰიტლერებმა დასწვეეს და დაქციეს ეს მდიდარი კოლმურერება. 40 მილიონი მანეთის ზარან მიაციეს კოლმურერებას დამპყრობლებმა. კოლმურენთა დაძაბულობა შრომამ ცველფერი აღადგინა უკრაინის გათავისუფლების შემდეგ. ტრამალს მშვიდლეს ქარსაცავი ზოლები. მამხრებ უკრაინის არხით მოვა მიწებების მაციონსებულად წყალი.

ახლა, როცა ლიტურენკო და მისი მერფოლურები სტუმრად მივიდნენ სოფელ შრომაში, ამხანაგმა მინაკო ორაველიძემ ასე თხოვა უკრაინელ მეგობრებს:

- ფიზიკლი თვალთ, ისევე, როგორც თქვენს შრომობერ კოლმურერებაში, შეხედეთ ჩვენს ამწვანებულ მთა-გორებს, დააკვირდით ჩვენს ცხოვრებას, შეისწავლეთ ჩვენი მიღწევები და თქვენი გამოცდებაც გაგიზიარეთ. სოციალისტურ მეგობრობაში მტკიცდება ჩვენი ძიობა და მეგობრობა.
- მართალი ხარ,—ყო უკრაინელი მეგობრის პასუხი.

ი. ანალიაძე

ფოტოგრაფიები: უკრაინელი სტუმრის სოფ. შრომის ორაველიძის სახ. კოლმურერების კანტარის წარს.

ცეზილი: ჩანისა და სუბტროპიკული კულტურების ანახლები საკავშირო საბჭოთა-კვლევიანი ინსტიტუტის დირექტორი ა. ვაგნერ-ლაში სტუმრებს აწინის ციტრუსების მიღებას წესებს ზაინის პირობებში.

ფოტო გ. ცაგარელის

სტალინური პრემიები მედიკოსებისათვის

მედიკოსებისათვის პრემიის კიდევ ექვს გამორჩეულ მსოფლიურ მედიკოსს 1951 წელს სტალინური პრემიები „ხალხთა მთავარი მედიკოსების განმტკიცებისათვის“.

ცხენი არიან:

მ. მ. მ. მ. მ. — ჩინეთის მედიკოსებთა კავშირების პრეზიდენტი, ცნობილი ჩინელი მედიკოსი და საზოგადო მოღვაწე, მწოდველის დავის ჩინეთის კომიტეტის თავმჯდომარე.

პიტარო ნენი — იტალიის პარტკომუნისტურ დელეგატურის წევრი და საზოგადო მოღვაწე.

იკო მისაძა — პრაფესორი, დაიპაიფე პარტკომუნისტურ დელეგატურაში, ამერიკის აგრესიის და იაპონიის წამედროწ წინააღმდეგ მებრძოლი, მწოდველის მომხრეთა მოძრაობის ორგანიზატორი იაპონიაში.

მინია ფელტინი — ინგლისელი საზოგადო მოღვაწე ქალი. კორეის სისხლიანი აგრესიის მამხილებელი.

ანა ზიმბასი — გერმანელი ანტიფაშისტო მწერალი ქალი. გერმანიის ერთიანობისა და სხვა ხალხებთან მწოდველბანანი თანაცხოვრების მქადაგებელი.

შოკრი ავაღუ — ბრაზილიელი მწერალი, ლათინური ამერიკის ქვეყნების დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლი, მწოდველისა და ხალხთა მეგობრობის იდეებით გამსჭვალული წოდებების ავტორი.

დაპარაკოვს ჩუშტრემა

მუსტან მტკატარბანი

- აარბინა — თჰვა ლა...
- აარბინა — მტკში ლა...

ჰვლავ ზანოვას მივაპარ თვალი :
იღვა ზინოვა — სინაპა რუსთმავლის შუარის.
მღვამით მის წინ

მღუბე ბარუნინავდინე მოუპოვოლო სემბტანი დილი.
იღვა ზინოვა, მით მფივოლოა ნათალი მფივანა...
და მღ მისლოლა წარმოტმშული ხვაპალა თითმფის,
ხვა ჩუშტრემისა:
— მფივოლა ბინვლა

ქეღე

ნანი კალსონია

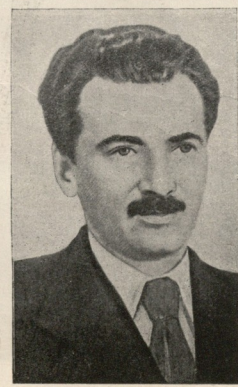
ვიცი, ვალიარა ომმა და თარეშმა,
გხარბებს დღეები მწვიდი.
არა, აღარ მინდა შენს ნათელ თვალებში
ჩამოვდეს კრემლების ბინდი.

სტალინის სარდლობა იმედელ დავსახეთ,
და ოთხი მძიმე წელი,
ხომ ვახსოვს, დელილო, რა გულის ცახცახით
ველოდით ფრონტიდან წერილს.

ქრახე ცეცხლოვით დავანთეთ იმელი,
ვერ გვზრავდა ყინვა და თოში,
და ფიქრით მებრძოლებს ფხვდაფხვ მივდევდით
წინვასა, ქარსა და თოვლში.

შენ მაშინ შეილივით გიყვარდა ქარხანა,
სადაც მწვიდ მომავალს სქვდი.
შენ გამარჯვებების მაისი მახარე,
პირველმა მახარე დელი.

ახლოც მე დელობით ვამაყობ, გეთაყვა,
რომ ითხოვ მწვიდობას ერთა:
ოლევის დედასთან, ზოიას დედასთან
და ყველა დედებთან ერთად.

მკიან, თოვრიან ბატუნიანში

სოტო-ნარკვეთი ვლ. შინაზაძისა

გარდა სათხილამურო სეზონი ბაკურიანში. მეთხილამურენი ეზაადებიან შევიბრების დასაწყებად. აგერ, მზეში, თოვლით იზელს ტანს კუნთმავარი მოვარჯიშე, აგერ, თხილამურს ირგებენ ფეხზე, აგერ, ბაზის წინ შეკრებილან სავარჯიშოდ. აგერ, კიდევ საათში 100 კილომეტრის სისწრაფით თოქრის სათხილამურო შევიბრების მოწაწილე.

ქათქათა თოვლით დაფარულა ბაკურიანის თოვლი. ცივი ზამთარია, მაგრამ აქ მაინც იშვიათი მცენარეებით ცვიდება ადამიანს მზე. დილით ყინვა და სუსხია. შუადღით კი ისე თბილა, რომ პერანგისამარაც შეგვიძლია იარით თოვლით მოქარვულ მინდვრებზე, ირგვლეო რომ მწვენიერი ფიჭვ-ნაჭენარი შემოვლებო.

ზღვის დონიდან 1,800 მეტრის სიმაღლეზე ბაკურიანი. თითქოს სიცივე უნდა გაკანკალედეხი ამ ზონაზე, მაგრამ რაც უფრო მაღლა მიიწვეთ, მით უფრო გცხელათ და მივლი ცხოველყოფილობით გრძნობთ შხის მცენარეებს, გრძნობთ კობხტაგორის წარმტაც, დაუვიწყარ სილამაზეს. სწორედ ამით არის აღსანიშნავი და საძვეწოდ ცნობილი კურორტი ბაკურიანი. აქ ზამთრობით მუდამ ელვარე მზეა, უხე თოვლი და სუფთა ჰაერი.

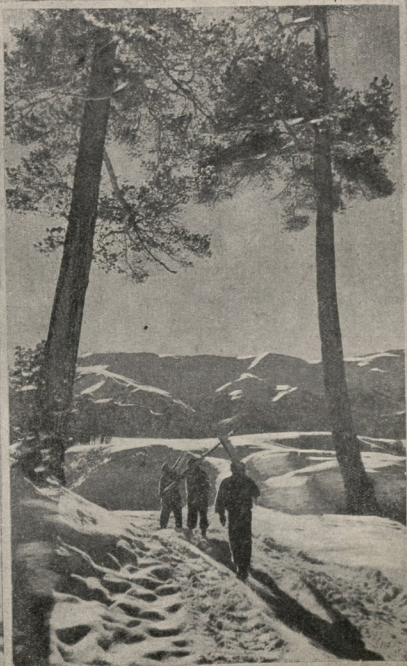
შევიბრება იწყება...

თვალუწადენი საბჭოთა საშობლოს ყველა კუთხიდან მოიღვრიან ბაკურიანისკენ სათილამურო სპორტის ისტატიები. აქ მოდიან მოსკოვიდან, ლენინგრადიდან, ურალიდან, კარელია-ფინეთისა და ბალტიისპირეთის მოამე რუსი პუნბლიკებიდან. აქ მოდიან დიდი რუსი ხალხის შვილები, რომ ქართველ მთიანულამურეებთან ერთად გვიჩვენონ თავიანთი მაღალი ისტატობა აშხანავერ შეჯიბრებაში.

სპორტის ცნობილ ისტატებთან ერთად, სათილამურო სეზონში, ბაკურიანის მთა-გორებზე ნახავთ მრავალ სტახანოველ მუშასა და მოწინავე კოლმეურნე ახალგაზრდას. წარმოებასა და სოფლის მეურნეობაში თავდადებული მუშაობის შემდეგ ისინი აქ ჩამოსულან, რომ კარგად დაისვენონ, და წარბეჭეოთ დაეუფლონ სპორტის ამ საინტერესო სახეობას კონტაგორის ლამაზ მიდამოებში.

ყველანი თხილამურებზე!

თავისუფალი საქართველო

1919

„ბერლინის დაცემის“, „ფიცისა“ და „დიდი განთავის“ ავტორი, ცნობილი კინორეჟისორი მიხეილ ჭიაურელი „მოსფილმის“ კინოსტუდიაში ამთავრებს ახალ დიდ მხატვრულ ფილმს—„დაუვიწყარი 1919“.

თემა დიდი ბელადების—ლენინისა და სტალინისადმი ხალხის უსაზღვრო სიყვარულისა წლების განმავლობაში იყო რეჟისორის მთავარი შთამბეჭებელი თემა.

უბრალო, ჩვეულებრივი ადამიანების ბედის ასახვის გზით მიხეილ ჭიაურელი მაყურებელს უჩვენებს დიდი მნიშვნელობის ისტორიულ ამბებს, ბელადების მუდმივ კავშირის ხალხთა მასებთან. იგი ხაზს უსვამს და ეკრანზე აცოცხლებს ჩვენი ხალხის უახლოესი წარსულის იმ სურათებს, რომლებიც თავიანთ აქტუალობის გამო დღესაც განსაკუთრებით აღელვებენ საბჭოთა ადამიანებს.

მ. ჭიაურელის ახალი ფილმის სცენარის საფუძვლად დაედო მაყურებლისათვის კარგად ცნობილი ვს. ვინეცკის ბიესა „დაუვიწყარი 1919“.

„დაუვიწყარი 1919“, სცენა „კავშირის“ პარტიის რეჟისორ-დამდგმელი სსრ კავშირის სახალხო არტისტი მ. გ. ჭიაურელი რეჟისორი. მარჯვნივ—მსახიობი ნახანოვი თავად გლოცინის როლში.

სურათის ავტორებმა დიდი მუშაობა ჩაატარეს ისტორიული სინამდვილის აღსადგენად. მოეწყო სპეციალური ექსპედიცია ლენინ-გრადში. ცალკე სცენები გადაღებული იქნა ბუტილოვის ქარხანაში, სადაც 1919 წელს ჩავიდა ამხანაგი სტალინი. ამ სცენების გადაღებაში ქარხნის რამდენიმე ათასმა მუშამ მიიღო მონაწილეობა.

ბალტიის ზღვაში აგებული იყო სპეციალური „საზღვაო სტუდია“ „საზღვაო ბატალიების“ გადასადგებად.

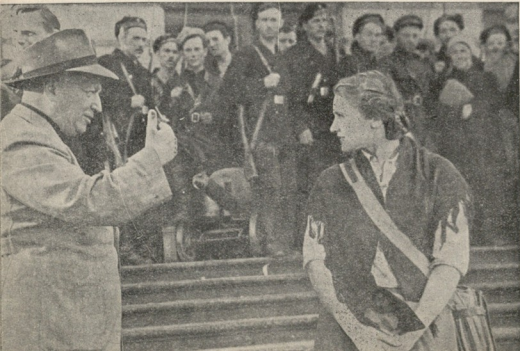
ჯერ კიდევ ფილმზე უშუალოდ მუშაობის დაწყებამდე ავტორებს მოუხდათ დიდალი ისტორიულ-რევოლუციური მასალის შესწავლა.

ისინი გულმოდგინედ სწავლობდნენ ლენინისა და სტალინის შრომებს, რევოლუციის მუზეუმსა და საზღვაო მუზეუმში დაცულ მდიდარ მასალას, მამინდელ რუსულ და უცხოურ პერიოდიკას.

უამრავი ფოტოოკუპენტის, მემუარისა და ჟურნალ-გაზეთების დაკვირვებული შესწავლის შედეგად ფილმში მიღწეულ იქნა ვერსალის კონფერენციის სურათის აღდგენა მისი ყველა მონაწილით. ფილმში ვ. ი. ლენინის როლს ასრულებს საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი ბ. მოჩალოვი.

მაყურებლები კვლავ ნახავენ ეკრანზე მ. ჭიაურელის წინა სურათებიდან მათთვის კარგად ნაცნობ საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტს მ. გელოვანს— ი. ბ. სტალინის როლში, მსახიობებს ბ. ანდრეევსა და მ. კოვალეოვას.

„დაუვიწყარი 1919“—ის შექმნაზე მუშაობენ მ. ჭიაურელის მუდმივი თანამშრომლები: რეჟისორები მ. ანჯაფარიძე, პ. ბოგოლიუბოვი და მშველძიძე, ოპერატორები დ. კოსმატოვი და ვ. ნიკოლაივი.

„დაუვიწყარი 1919“, სცენა სმოლნისთან. რეჟისორი მ. გ. ჭიაურელი რეჟისორი. მარჯვნივ—მსახიობი კოვალეოვა კატას როლში. ფოტო მ. ტრაპანჯისა

კალგები ფილიმან „ლაუვიჩარი 1919“
ფიგურა — ი. ბ. სტალინი (მასხიოვი მ. ბელუჩავი). ფიგურა — ჩხაკა ბუტყევიძის ბინაში.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ი. ნიკოლაძე
ჩახაშვილი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

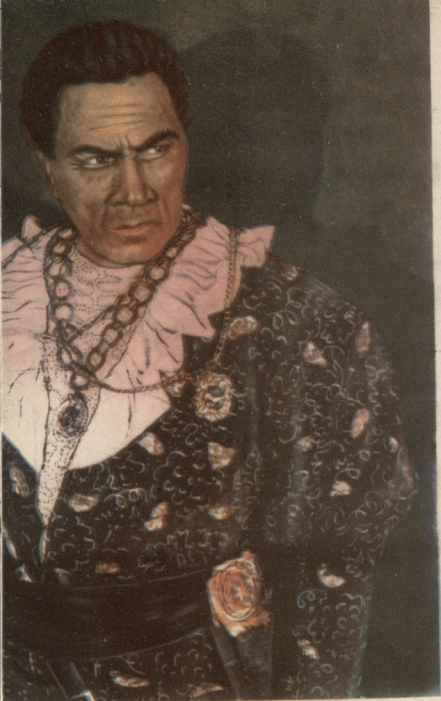
ი. ა. მჭამშიანიძე

გვ. 16

სსრ კავშირის სახალხო არტისტი
აკაკი ხორავა ოტელის როლში

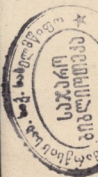

ეროვნული
თეატრი

ნახა

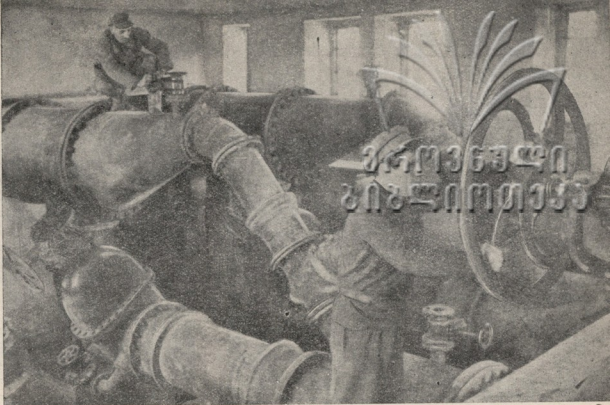
„ოტელი“ ანთაველის თეატრში.
სენა სემბაკლიან.

ზეოლოგიის ტრასები

პირა ხაზიძე

ბეტონის, თხევალდიანი მიწების, ეს ის მიწებია რომლის ატმოსფერულ ბულაჩაურის პორტების მთავარ ინჟინერ გ. მუხომბიძეს აღნიშნა ეს ერთად სტალინური პრემია მიენიჭათ. თერმობეტ საათისათვის უნის უფროსი ბიძინა აბულაძე დაზარუნდა. მწვენელობის მთავარი ინჟინერი გიორგი ვანელიძეც მასთან იყო. ორი თვეა გასაშვები გრაფიკით მუშაობენ ბულაჩაურის წყალსადენზე. ეს იმის ნიშნავს, რომ თვითველი ცალი მილის დაკვება, გვირაბის თუ სხვა უნის უბრალო დეტალის შესრულებაც კი არ შეიძლება აღურციხავი დაჩრქვ. დღემი რამდენიმეჯერ ამოწმებენ დღიური გეგმის შესრულებას, ამიტომ მწვენელობის სამმართველოს მუშაობაში მხოლოდ მორივე ტელეფონისტი და ტექნიკური ვანელიძის მორივე მუშაკი არიან. ღამის თერთმეტი საათისათვის, ან უფრო გვიან, მწვენელობის უფროსი ახ. შაღა ვაჭარელი და მთავარი ინჟინერი გიორგი ვანელიძე აუბებენ დღისით ჩატარებულ მუშაობას და უნის უფროსებთან ერთად ატმობეტენ მომავალი დღის გეგმას.

მწვენელობის მუშავე სამწვენელო უნის მიხედვით დღევანდელი ხელმძღვანელობის, იგი ჯერ კიდევ შაჰისის პიდრულსადგურის მწვენელობაზე მუშაობდა. შემდეგ ნატახტარის წყალსადენის მწვენელობაზე გადმოვიდა და დამოუკიდებლად ამ მოცილება მას. ახლა კი, ბულაჩაურის მწვენელობის წყალსადენის სათავე ნაგებობას ხელმძღვანელობს. რამდენი სპეცფიკური სამუშაო, რამდენი დეტალი იყო აქ გასაყვებელი, რომელიც მილიმეტრებით სიზუსტის მოითხოვდა. ამას კიდევ მწვენიერი არქიტექტურული გაფორმების საშიშროება კამარა დაემატა, რომელიც ვარდნა ბოლისონის ქვით, შვიდნი კი, იატაკის ჩაფლვითაც, ფერადი მარმარილოთა მოპირკეთებელი. სხვაინარა არც შეიძლება იყოს, რადგან აქ ამხელტურის სისუფუავის დაცვაა საჭირო. სათავედან კოლექტორებით წამოსული წყალი თავს იყრის ამ კამარაში და აქედან გადადის წყალსადენში.

ინჟინერი ზორის კოლუა ბულაჩაურის მწვენელობა ახალგაზრდა კოლექტორს ეკუთვნის. იგი ინსტრუქტორის დამოუკიდებლობისაზე ამ მწვენელობაზე მოვიდა. ჯერ გაუბუდავად დაიწყო, შემდეგ შეუქცა, ვაგნალა თანის ნიქი და ახლა მწვენელობის ერთ-ერთ უბანს ხელმძღვანელობს. მისი აუგებულება საქმოდ დღი მიწელობის წყალსადენი თიხისონის ახლოს, რომლის მწვენელობაც მტკად არასულსაყრელ ტობორბოვულ პირიბებში მიმდინარეობდა, ამ წყალსადენიდან მიიღებს წყალს ბულაჩაურის წყალსადენის პირველი და მეორე რაიკი.

განუწყვეტელი ანთია ნათურა წყალსადენის თავზე, აქ სადღეღამისო მუშაობა მიდინარეობს, ვადახურვის ზოგიერთი საწმუნოდ დარჩა.

აქედან ახლავი ინ. ნიკოლოზ კახასის უბანი, რომლის ტრასა არანაკლებ რთულია. მას პირდაპირ თიხისონის წყალსადენი უნდა შემოიყვანოს ბულაჩაურის წყალსადენში.

შუალადა, რამდენი ხანია საცრის ოღენა მთავარ გადმოადგა ხეობას. ოღენა ყინავს. მანქანის უაღვილელება სვლა. დღისით, კანდარი თოვლი და ტალახი აფერხებს მოძრაობას. ახალ სამაქქანო გზას მიყვებით, დაბურულ ტყეში შევდივართ. ახლა რომ ეს ტყე შეფოთლილი იყოს, ზღაპრული სილამაზე ექნებოდა აქაურობას. თუმცა სილამაზის ცნება შეგარბითია, მასზე უფრო ღამაზი ზა უნდა იყოს, ამ მთის მწვერვალზე რომ მწვენელებს შექერა აუნთიათ.

ეს ინჟინერ ლევან ქაჩუაშვილის უბანია. აქ გვირაბის გაყვანის დასაჩქარებლად ვერტკალაურად ჩაედინებენ მიწაში და იქიდან ირრვე მხრივ იწყეს გვირაბის გაყვანა. შეფოთ კიდევ მწვენელობის ტემპებს, გვირაბიდან მანქანა-იარაღების გამოტანაზე და მის გაყვანაზე მუშაობენ ამ უბანში. შემდეგ ვერტკალაურ მშენებელს ჩაკეტავენ და იგი მზად იქნება წყლის მიწასადენად.

მწვენელობის ჩამოთვლია, რაც აქ ეტოდება. თავდადებით შრომობენ იმისათვის, რომ თიხისონს და ქარბული მეტალურგიის ახალმა ქალაქმა წყაროს ცინებალი წყალი მიიღოს.

ბულაჩაურის წყალსადენი მკვეთრად გააუმჯობესებს ქალაქში წყლის მიწების რეგულს, საჭირო აღარ იქნება წყლის გადაქარბისთვის ლექტორ-ინჟინერის ის დღიი ნაჩი, რაც დღემდე არსებულ წყალსადენებს სწობდებოდა.

იყოც და, კიდევ ერთი დამამატებელი მწვენელობა შეემატება ჩვენს აუგებულ რესპუბლიკას.

გერცხლის თვითი ზოლივით გასდგენ მდინარე არაკვი ახალ საავტომობილო გზას. ცინებულმა იმსერევიან მისი ტალღები ქვიდან-ქვაზე გადასვლისას, სათავისაკენ კი ფსერი სასტკსავით მოჩანს და შოგ კალნაზები დასრიალებს.

არაკვის ნაერ წყალს წარმოადგენს ბულაჩაურის წყაროები. ბულაჩაურის სათავედან ზეითი, რამოდენიმე კილომეტრის დამორბითი, ქვიშიან ნიადაგში იყარება არაკვის წყალი. შემდეგ აქ, წყალსადენად ფუნქს ხედება და დღემდის ზედაპირზე წყაროებად ამოიღს.

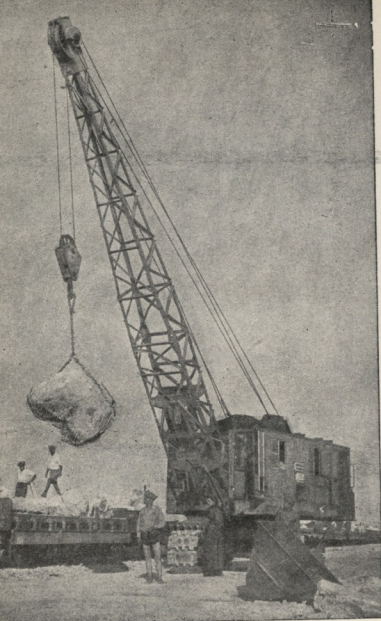
ღამის ათი საათია. წყალსადენის მწვენელობის პირველი უბნის კანტორაში დღის ცვლის მუშებსა და ტექნიკოსებს მიუყრიათ თავი. აქვეა მწვენელობის პარტორანაზის მდივანი ახ. ბ. ლაშიძე, ინჟინერი გ. მამულაშვილი, მოინივე ზრიადინოზი: დ. ზადაშვილი და ა. მწითორი, მეზოლოგიტორ ა. ვაგანი, ტრაქტორისტები ი. მამუჩაიშვილი. მწვენელობის საუკეთესო მუშაკებიც კი პავლ სუხაიოვი არან მას, იგი კვლავ კარგე ექსპედიტორიანაა.

უბნის უბნებში ბიძინა აბულაძე, ინჟინერი შ. მელიქაძე და მათიაშვილი ჯერაც არ დაბრუნებულან ტრასიდან. რინა-ბეტონის რამდენიმე ცალი მილი და დრამია მათ ჩასაღებებელი, მავრამ საქმის სრულდება ერთი წუთითაც არ შეიძლება.

წყალსადენის მწვენელობის მეტად ფართო ფონტია გამაღილ ველზე. გრძელად გაშლილია რინან-

ფოტოზ (ზემო-მარჯვნივ): უნის კასიოვი ჩაქვე ქარბული და 'უ-ნიკალი დ. ველ-მთლი შაჰის მოამაშობლობის სასტრუქტურული მუშაობის ნიშანზე ზეოლოგი დონეტი ქვათავი ჰაბრულის აგროვის მთავარ მდივანს.

ფოტო რ. აგოიშვილი

ქალაქ მიდიის მშენებლობა
ფუნია-შავი ზღვის არხის
ტრასზე

რუმინელი გლეხები მინდვრად ყიდვლიან
ახალმიღებულ მონიტორტრასს

ი. რუსიკიძე

წელიწადნახევარი დავეყავი რუმინეთში. ამ ხნის განმავლობაში საკმაოდ ახლო გავცანი რუმინელ ხალხს ცხოვრებას. მინდა იქ მიღებული შთაბეჭდილება გავიზიარო.

რუმინეთის სახალხო დემოკრატიულმა რესპუბლიკამ დიდ წარმატებას მიაღწია სახალხო მეურნეობაში და კულტურის განვითარების ყველა დარგში, სოციალიზმის მშენებლობის საქმეში.

რუმინეთს წარსულში პარკვადენე და თანდათან ახანავებდნენ ვესტგოთები, ოსტგოთები, ჰუნები, ავარები, თურქი იანჩრები, ანგლისელო, ფრანგი, ამერიკელი და გერმანელი იმპერიალისტები. ისინი იტაცებდნენ მის ბუნებრივ სიმდიდრეს, აღტაცებდნენ მშობიელ მაცებს. ფეჭქვეშ ითლებოდა რუმინელი ხალხის ნაციონალური ღირსება, მისი სუვერენიტეტი. სოფლის მეურნეობა აქ ყველანაირ ჩამორღობილ დაჯიგო, ბრეწველობაც სუსტად ვითარდებოდა.

არავითარი გასაკვირი არ ჰქონდა ნაციონალური კულტურის, საქმრისა აღნიშვნის, რომ წერათხობის მეცოდნეთა უკვალზე ჩამორჩენილ ქვეყანაში თვითხელოა ევროპაში. ოდესკოლონური ეპოქისთვის მიხედვით, 1930 წელს წერათხობის უკვალხარა მისახლოების 40%/ს შეადგენდა, ხოლო მიცერქოვდნე კი — 27%/ს. რუმინელი ლტოლტურის კლასიკოსებს: დიდ მიოტს მისია იმინისტრეს, მწერალ-დრამატურგს ი. ლ. კარაკალეს, ი. კრანგასა და სხვებს მთელი სოციალიზმის მამოძღვე რეჟინდენ, ხოლო სოციალისტურ მშენებელ კი მათ სრულიად იფრუქებდნენ. მეციხოვნეობა აკადემიაში აკადემიკოსება ირიცხებოდნენ ისეთი „მეცნიერები“, როგორც იყო რუმინეთის უნივერსიტეტი და განხილადმული მეფე კარლ მეცხრეოლერინი, იტალიის ყოფილი მეფე ვიტორი ემანუელი, ტრესტების სახანაურში მყოფი რიგიანი იენინებრი, მსხვილი ხანერები და ა. შ.

სოფლებში ცხოვრობდნენ მემამულეობისა და უფულო პოლიციოლბისაგან გაძარქული და დამცირებული გლეხები. ხალხია წამებასა და მძიმე ზედრეს გვისიტაცებ რუმინული ხალხური სიმდიდრის მწუხარ მგელოდები. არც ისე ბუნებრივად უკეთეს მდგომარეობაში: ისინი მესი კარლ ზედრეს იტლებდნენ, რომ დემკრატიური სახალხოლადე არ ჰყოლიდნენ. უფუცეობა და სოციალურ სტანდარტად მშრომელებს, მათ შორის, რუმინეთის მშრომელ ინტელიგენციასაც.

ახე იყო წარსულში. მაგრამ აი, მოვიდა საბჭოთა არმია. მან გაანადგურა ამ ქვეყანაში შთორბე გერმანული

დაშისტ დამპყრობის ურდობები, რუმინელმა ერმა მიიღო ნამდვილი ნაციონალური თავისუფლება. იგი წამოვიდა, წელიწადი გასრულდა, ამირჩადე და ამოქმედდა გამოცდილი ხელმძღვანელები — რუმინეთის მუშათა პარტისისა და მისი ბელადის გეორგოუ დეტის წინამძღოლობით.

ამ სახისარული დღის შემდეგ 7 წელიწადი მეტად ხანი გავიდა, და აუკეთ რა ბუნებრივ არის გაკეთებული!

როდესაც რუმინეთის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის ცხოვრებას ვაყვირდებოდი, ჩვენ გვდავდიო წარმოებისა და სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში წინხელის სწრაფ ტემპებს. ასეთი ტემპები ჩვენთვის სახებელი გასება. აღმშენებლობის სწრაფ ტემპება და რუმინელი ხალხის არჩვეულები მალწვევები ხანაშის გრანებით ავებს იფიფიფული საბჭოთა მიქალაქის გულს, რომლებსაც ახარებს მშენებლობისა და დემოკრატიის ხანაქის გაძლიერება.

მათორიდა, რა გაკეთდა რუმინეთში ამ შედეგის განმავლობაში? ხან მიიღობნე ბეტი წერათხობის უკვალხარადა, დღეს ერთი მილიონიც ადარ დარჩა. 1955 წლითხობის კი რუმინეთში წერათხობის უკვალხარადა მთლიანად ლიკვიდირებული იქნება. ის, რაც ჰვალდა შეუძლებელი იყო საუკუნეების მამოძღვე, ახალ რუმინეთში შესაძლებელი გახდა რანდენინე წლის განმავლობაში.

შეიქნა მრეწველობის ახალი დარგი — ტრაქტორი მშენებლობა. პირველად რუმინეთში ზარბლიანი ტრაქტორების გამოშვება დაიწყო, ხოლო 1951 წლიდან მუხლუხიანი ტრაქტორების გამოშვებასაც დაიფუძუნდა; დაწვეულებია 100 ათასი საწარმო პროდუქციის სერვისული გამოშვება, რომლებიც წინაა სალდარგარტივადი შემოქმედით, მათ შორის: დიდი სიმძლავრის დავტლის ძრავები, შიდაწესის ძრავები, გაუფრთხილებული სახარატო, საბურღი, მარაშვი და ზედრების, ძალსაბრები მანქანების და ა. შ.

სამრეწველო წარმოებაში გერ კიდევ 1948 წელს გადაკაბარა ომამდელ დონეზე. ამჟამად კი იგი ორჯერ უფრო გადიდა. სამარწველო და სხვა მშენებლობის მოცულობა თითქმის ზვიდეჯერ გაიზარდა.

რუმინელი ხალხის საუკუნეებრივი ოცნება იყო დანიდენე შავ-ღამდელ არხის გაყვანა, ეს ოცნებაც სინამდვილედ იქცევა. ახლო მომავალში აღუნი გაკვეთა ახალ კალაპოტს და შვიდეჯერ შეიცვარებს სანაოსნო გზას შავ ზღვამდეს არხი გამოაცოცლებს დობრუჯის უწყლო

„აი, ასეთი იქნება ჩემი კარიმადიც ამ სამოედ წლის შემდეგ. სახლი სწორედ ისეთი, ოღონდ აი, ეს ხეები, თოვლი შავი რომ მიჩინან და ეს ღამა-ზღამები აკლია... მარტო ეს... იქნებ კიდევ ბევრი მაგ, მაგრამ ვაზარ-ჯე ხელი ყველაფერს უშინებდა... ქვეყანა დიდია და ჩაპროლიანია, ხელს მოგაგზავს... ფეკრობა მანქანაში შედგინა სინი და უცნობ კარიმადის ათავადიერება.“

სინომ უფრადლება დაძაბა. შოფრის დაძაბილობისავე კეჭარი გაიღო და ახალგაზრდა, კოხტად გამოწყობილი ქალაქი გამოვიდა ქუჩაში. შოფერი და ქალაქი მხამდა ღამა-ღამებამდე, ამიტომ სინის სენას მხოლოდ საუბრის დასასრული მისწავდა.

უცნობი ვატი მალამალ ჩანქრებულ მანქანისაკენ იფრებოდა და ერისა და ამავეს ვაჭარებში იმერებდა:

— არა, მანქანადმინარე ამა სადამის მონუდათ, მა, რაღა ამ სადამისა...
— რას იზამ, ადამიანს ყველა საქმის გადებია და დეაყენება შეუძლია, ამის გარდა... აი, მაგალითად...
— დამილით ამზობდა ახალგაზრდა ღამაში ქალი და უკან, კეჭარში შესა-რუნებლად ემზადებოდა.

— არა, არავითარი „მაგალითად“, არავითარი „გადადება“, ჩემი ამზანავის ქორწილში ჩვენი წავსლა აუტოვლებულა!

ქალი შეჩერდა, მოხებდა. ის ხაოკრად სახტია, მკაცრი ცნობისმოყვარეობით ადამიანებზედა ჭაბუჭს, ათავადიერებდა იხე, თითქოს პირველად ხედავდა მის სახეს.

— წადი, მაგრამ იცოდ, რომ...
— კარგი, ვიცო, რის თქმასაც აპირებ, ვიცო, მაგრამ მაინც წავად ჩემი მოვადლებლის შესასრულებლად... მაგრამ შენც იცოდ, რომ...
ქალს სიტყვა აღარ დაუბრუნებია, იხე შეფარდა ქეჭარში.
სინო განრეხებული იდგა მანქანასთან და უჩებურად უსმენდა ამ უსიამოვნო საუბარს.

„იღიბოსა, ახლა, ეს ყმაწვილი ამ ნაშუიანი ქალის...“ ფეკრობა სინი და ქეჭართან გაჩერებული გასცქეროდა.
ბებია ქალი გამოვიდა, სამგზარო, თბილი პალტო ჩაეცია, ქუდი გამოეცვალა, ხელში ჩემოდანი ეჭირა.
— ნახედილს! — ნიშნისებური მიამაძა ჭაბუქმა.
— მშვიდობით, დაბა, მშვიდობით ყმაწვილი, თუ ასეთი იყავი, არ ვიცოდამ!

ჭაბუკი თითქოს ახლა გამოვიზნოდა, ქალისკენ გამოიქცა, წამოიწია და ჩემოდანი ჩამოართვა.

— გეზუმრე, წავიდეთ, ოღონდ ვიჭკარიო!
სინომ შეფითი ამოისუნთქა და როცა ყველანი მანქანაში ჩასხდნენ, მკერ-ძალებით მიიხედა უკან.
— ბატონო, ბოდიშით უნდა მოგახსენოთ, რომ...
მანქანა მიჭკაროდა გზაზე.
წელნიდევო ნაკვეთე უკვე დაეფარა ახალ თოვლს. ბარდნიდა შეუხვე-ნებლად, ზაჩაქიანად და მანქანის უკან დატოვებულ ახალ ცვალსაც შლიდა.

— აბა, რომელია თქვენი სახლი შეგნარო?... — შეეცითა შოფერი სინის, როცა მანქანა ახალ სოფელში შეჩერდა.

სინოც სწორედ მასზე ფეკრობა ახლა, ათავადიერება ფართო ქუჩის ბი-რას ნამჭკარიველუ ცრინიარი შეწიხებს, შორიოთქლიდა დაწერდიან იჭკარი-

ტობოდა და ვერ გაუხსენებია, რა ნიშნით უნდა გამოეცნო თავისი ახალი სახლი.

— აჰ, — ჩაიციან მან და ახლა თავისი ძეგლი, სადღაც მისი კორტაჟი შესტუბებული, ცვალები შეზოლოლი პატარა ოლა მოაგონდა... — რეა ნახლი... ა, ჩემი სახლი, აღნაბი, ის იქნება, სახლი რომ ირეცა უოზო, ხედავო?...
შოფერიან გულდასადა გაიციან და მანქანა უოზო შეპარტანა. გაციანთ აქამდე შეტარებულ მედარე ქალაქადა.

— მოვიდნენ, მოვიდნენ — იგინიალა ხალხი და მანქანასაც უკეთეს სინომ ბებიაქალი აივანზე აიყვანა, კარი გაუღო და ოთხსანი შევიტოლა. სახტად დარჩა სინომ.

მის აქ არაფრებია, არაფელი, ერთიმოთხეუ მარქოზილინო ხაიჭო კელდნეუ მიუდებულ საწოლში, მაგიდები და სკამები წყარაგში მოყვანილი, დედა-გებინათ.

ოთახის შუაგულში, ცისფერი სუფარადაფარებულ მაგიდაზე ყვეალებით. სახე ქოთინი იდგა, სინის გაახტნადა, რომ ეს თბილეთი იგრის სადგურზე შეაგებს საბარგის მშენებლებმა. ცოლის ცენება და უფუნანი ჩემი ტირილი შემოესმა. უკან დაიხია, გარტი გამოვიდა და ძველ და ახალ შეზოლებში გაჩერა, რომლებიც ახალ თოვლს ტკენდნენ, მხიარულად საუბრობდნენ და ელდნენ...
სინის გამოჩენას კი არა...
ყველა გრამობდა, რომ ამ ახალ მიწაზე, ან თბილ სახლში სულ მალე უნდა დაწყებულიყო პატარა გულის ვეფქვა, ახალი სიცოცხლე, რომლის დახადებისთვისაც ახალი და ხალხი მრავალი წლის განმავლობაში — შეეს-ვენებოდა, წარმოუხრებლად და ჯუფოდა.

გარტი გამოვიდა თუ არა, გულმა სინის ამ ჭაბუჭისკენ გაუწია, რომელსაც უჩებურად ამ ხალხის საშოვნება ხელნად გამოსატყა. ის და შოფერი ერთ-თად იდგნენ მანქანასთან და იხინიც ელდნენ...
თოვდა.
უცებ ხალხი შეინარა, ახმაურდა, ყველა აივანს მანქანა. მოაჩერებ ცეც-რინე გაღმობდარი და რაც ძალა და ოღმე მქონდა გამოიდა:
— მორჩა, სადა ხარ, კაცო, მორჩა!.. ბებია, ბები!
„ბებიო“
გამეორა სინომ, აივანზე აირბინა და დედის გადაეხებია.

შოფერმა მანქანაში დენი ჩართო, შუქი ააჩოო.
სინი მოკლევითი დაძაბარებულა ოფელში, მანქანის გარშემო უფლიდა-ვედარ ახერხებდა მის თქმას, რაც ვულვო მოხროლიდა, ვეღარ ახერხებოდა ამ დედი სისაბუღის გამოხატვას. ბოლოს იგი მანქანის წინ აჩერდა და მშლავარი შექაბაგან თვადმოჭრობა ვეცაკურია. მკლავები ფართოდ გაშლა.
— ჩემი თავი მიგეცედი, თუ ვეგროვო, მართალია, ქორწილს მოვაციდი-ნო, მაგრამ მითხარ ჩემს კისერზე იყოს!
შოფერი არ მტკობოდა. მაციდრე დამილით ხან სახე აწითლებულ ბებია-ქალს შეეხებდა, ხან თავის ზურგზე უკან მდებარე გაჩერებულ ჭაბუკს.
ბოლოს ისინი ბებიაქალმა დაარღვია სინოზე. მან თავი დამილით გადმოყო მანქანადა.

— ბატონო, ხომ იცით, ამისთვის ახლა არც თქვენ ცვალიათ და არც ჩვენი, ნახედილს!
— არა, ბიჭ სახელი თქვენ უნდა დამიჭკარიო. ჩემი ძველი მარნის დეინო ახლა თუ არა როდის უნდა დაილიოს: აი, ეს პატიოსანი ხალხი და თქვენ ამაღალ ჩემი სტუმრები უნდა იყოს!

ქალი განრეხებული იდგა და ვაგნ შესტკეროდა.
— მე თუ მიტოვებ, — წარმოთქვა ბოლოს ვეფქა და სინის გაუღმა, — მე თუ მიტოვებ, მე მივინ, ამ ქორწილს მართლად ეს ძიხოს აჯგობროს... ჩაჩერე შუქი!

შოფერიან შუქი ჩააქრო და ყველანი მანქანიდან გადმოვიდნენ.
— დედაჩემო, დედაჩემო, ძვირფასო სტუმრები მომეყან, ახალი სახლის ცვლებზე განწე გასწე, პირველი ბიჭის სადღერძოელი უნდა მცვლილიყოს ომხიანი ხმით იძახდა სინი და სტუმრებს კიბისკენ მიუძღვოდა.

უპიზიზის აგანიღებელი სკეეგეკლი

გაღეე უპიზიი

როსადგელის სახელობის თვტრის კომეგროლი ირგანიზაციის ინიციატივით შექმნილი სბეტკელი „აღმანიზი, თვტი ფიზოლი“ უშუალდებარეა ბრძოლის მშვიდობისათვის. სბეტკელი ამხელს, ნიბაზს ზღის მშფფლორე ხატობის ახალ პრეფინდებზე.

აგრონომის (გერმონია შიხ. თუხანიშვილი და მასხოზმა კ. მახარაძე) ინილიდაცა (მისი ბრძოლის იულიეს ფუნკის ნაწარმოების მიხედვით „ბრეტკელი სახრობითიდან“ ციხელი, მებრძოლი სულით გავლენით, ტუმბარინგით სახეს მახარაშეპს. პების მთავარი ზემოთა თვტი ფუნკი.

საიერენოო სბეტკელის დიდ დარხნას წყრად ის არის, რომ იგი წარმოადგენს ადამიანის სულის თავსუღებუბზე, მისი ნებისყოფის, სიმტკიცის მოურტრელობაზე. სბეტკელი გავფობილებს ვეითი ფიზოზად, ვინაიდან გერმანული ფიზიზმის ადგის დღეს ამერიკული ფიზიზმი იკავებს. შვედიის საფრთხის უქმინან ახალი იმის გამსაზღებელი. ადამიანის სუვერენული აიძულებსად ფუნკის მიგნართა ხაზღებისათვის — უფფლიეენერ ფიზოლიად.

აგრონომის კარგად აქვთ დავული ფუნკის ნაწარმოების შინაგანი ცცხობი, დრმა დრახტაზიში. მათ მოხერხებულად ჩაურთავთ პიესისა წამყვანის როლი, რომელსაც საპასუხისმგებელი ამოცანა აქვს დაიკრიბოთ: მისცეს სბეტკელს მტდი პუბლიცისტური სიმყვავე, ერთბინეთს დავუკავშიროს ის ამბები, რომლებიც სცენაზე ეთარგებთ.

ადგმა ეტუფინის ახალგაზრდა რეჟისორის შიხ. თუხანიშვილის, რომელმაც ამ სბეტკელით მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწია. შიხ. თუხანიშვილის სახით ჩვენმა თვტრმა შეიძინა ნიჭიერი, მდღადრი ფანტაზიული დაჯილდოებული რეჟისორი. მის მიერ მოფუქიერულ სცენებს ეტრიალს ფაზისა გეოვუნება, შიხაწინი მხატვრული ზომიერება. რეჟისორის კარგად აქვს დაჭერილი ფუნკის ნაწარმოების მებრძოლი სულისკვეთება. ამ სულისკვეთებით არის გამსჭვალული მთელი სბეტკელი და ეს არის მისი წარმატების მიზეზიც.

შვენიერად დამუშავებული ცალკეული სცენებიდან თავისი მოფუქრებით გამოირჩევა სცენა საუბახლის კამერას 1943 წ. პირველ მისი, როს მთელი სახალსული ინტერგაციონალიზმის შერის. ახალდღებელმა სბეტკელმა დაწინაურდა.

საიერენოო სბეტკელი ეროზულ კიდევ დიპრეზებს, თუ რა მტკიცედ ადგული დიპრეზი მთავრად ახალგაზრდობამ ჩვენს სცენაზე. როგორ იზრდება და ფაროოდება. მისი სახელნი შემოქმედება, როსიაველის თვტრის ხელშედეგად მტკიცედ იცავს ახალგაზრდა ძალების დანაშტრების კარგ ტრადიციას და, ამ შმრთ, შესანიშნავ წარმატებასაც აღწევს. ახალგაზრდობის გამარჯვებად უნდა ჩიივთვალის ეს სბეტკელიც. სბეტკელის წამყვანის როლის მიწვეულად ასრულებს გ. გიგიაკოშვილი.

ღრმა გულწრფელობით ასრულებს იუმულეს ფუნკის როლს კ. მახარაძე. მასხოზმა ხაზს უსვამს მებრძოლი კომუნისტის იშვიათ ადამიანურ თვისებებს: ფიზიკური შიხაწინი, პირბოლი სწიწნიადი, სულის სიმტკიცე, ჩემის ნებისყოფა. იგი ბრძოლაში იღუბება, მაგრამ ბრლებუა მშობლად ფიზიკურად. მისი მებრძოლი ფუნკის სული. მისი ადგეზა განაგრძობენ სიკუცელს შილიდან ადამიანთა შორის, რომლებიც დღეს შვედიის საბარკურე დგანან.

სელი არი გეზოზად აქვს მთელ სბეტკელში გუტინა ფუნკის — ელუილის მთავრობის, მაგრამ ეს არ უნლის ხელს მაყურებლის დინასიას ამ მებრძოლი ხალხის სულიერი სიხბეტკე. ღრმა სიყვარული, თვადგება სპიხისადამიანისად და ფუნკის ურთიერთი სიყვარული აგებულია სიყრთა მისწინადაგულობაზე. საეთის მიწრფეებებზე, ეს მათ გიტყუება მტდ სიღრმესა და შიხარის. ადგეზა გუტინას ხაისათი მასხოზმა. ი. თიგარიანს და მითა ხაისა, როგორც მწირიულ მხარეს, ხეი ედფერი სბეტკელს და ამით ამდღებებს ამ მხატვრულ სარეს.

სბეტკელის ერთ-ერთი მიგნებულ, კარგად მოფუქიერულ და დახატულ ხაზებს წარმოადგენს ხაზნიშებული მასწავლებელი იოზეტ პეტეი, რომლის როლ-

საც ე. მანგლაძე ასრულებს. პეტეი ინტელექტუალურ წარწინაგეგმვლით, რომელიც უშუალდ, თვტი მოხერხებულია მტკიცად დაწინაურებული სბეტკელი პარტიის სიმატული, მისი ბრძოლის მიზნების შედეგად და სიმწინადობით. მისთვის სახელმლო გადაქტევა ბრძოლის დიდ სკულად აქ მტეი სიყვადი დანახვაც შეიძენს ამ ქუმნიანსტრი კარტია, ამ შეზღვევაში, მისი წარმოადგენელი შუხა კარულ მალეკე და ფუნკი ატარებენ ცხოვრებით, რისთვისაც ისინი სიკვლევისას წყრადენენ. მანგლაძეს თავისა აბილეთი რომელიც სბეტკელში მტეი სიკუცელ და ნაშუალთ ფუნკის შედეგს. მისი პეტეი მაყურებლის მხატვრული დღესამი რჩება.

სბეტკელის ერთ-ერთი ცენარული ფუნკარს წარმოადგენს ლდა ჰელმა, ახალგაზრდა ქალიშვილი, რომელიც ერთი გრძნობისა და ერთი ნებისყოფისაგან შედგება. ხაზზე და მისი ინტერესებია— რა არის მისი ცხოვრების შინაარსი, მისი ცხოვრების და ბრძოლის მიზანი. იგი მზადაა ყველადფერი განკეთის პარტიისათვის. პარტიის დავალებების შესრულების მიზნით ლდა ჰელმა სიყვადის წინაშეც არ შედრება, სოლს გაწიწვს საყურად არსებს. პეტეი, როს გათვებს, რომ მან განცვა პარტია, ახალგაზრდა. მას ხალხი უფერის, მას ხალხი უფერის, გავაზული უფერის. ამ როლს ჩვეული გულწრფელობით და უშუალობით ასრულებს მტედა ხაზავა.

არ შედლება, აგრეთვე არ აღინიშნოს ფაზისობრელებელი ზემის შვენიერი შემოხრებელი იოლარ ჩხიძე, უკანასკნელს მონახელი აქვს ისეთი მხატვრული ხერხები, რომლებიც შესანიშნავად გაფიქრებენ ფაზისტის გრანდულ თავგანთნობას; ნამდგელოც კი მის ედფერ სუბანს, სადღესამდღე დასულ მტეკელს ჩვევებს.

სბეტკელში ერთ-ერთი ნათელ პიროვნებას წარმოადგენს ციხის ზედამხედველი კოლნახა. იგი გერმანულ ფაზისტად ახადებს თავს. ეს ის ადამიანი იყო, რომელმაც კავშირი ადამიანა ფუნკიან, ყოველნაირად შეუწუხ ხელი მას „ერპორტატის“ შექმნილი და ეს ნაწარმოები განადურებისაგან დაიცვა. ამ კეთილშობილურ სახეს მხატვრული დამაყურებლობით ხატავს მასხოზმა ვინციხიაძე.

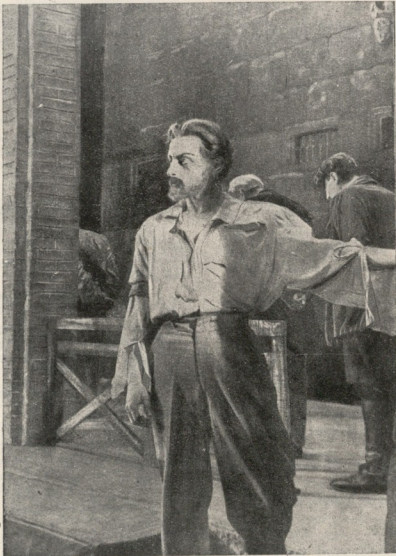
კომუნისტურ ნებისყოფის, სიმტკიცის მოკლეულია მიჩეკი. მან ვერ გაფიქრე ფაზისტისებთან წამებას ესაკ ახანაგებია. დევიკ, სულიერი განხორცვა თვისებები. მიჩეკი როლი სპასოვად როდულია. ამ სიროულეს წარმატებით სტავებს მასხოზმა მერ იამუკავილი და საჰომოდ რილეთფერ სახეს ქენის.

შიხაწინა სიკრებას როლის შესრულებულიც ს. ისნელი. საჰმლის დამტარებელი მობრებულად იყენებს მდგომარეობის და სახტესულობა მოხედრელ კომუნისტებს შორის კავშირს აყვარებს.

დანიარის შემსრულებელთაგან უნდა აღინიშნონ მ. გიგიაკოში, რომელიც სატახლორ შედამხედველის სტეკოშის [დამამასობრეულ სახეს ხატავს. იგი ფაზისტური კონტრეზულდულობისა და სიწინესის განახორცვას წარმოადგენს. კარგები არიან ვ სულქველიცდილი „ლინდენის“ ის. ვინაჩა მისი მთელისის როლებშიც. ახალგაზრდა მშუსი ზედნიეს როლს კარგად ასრულებს რ. ჩიპიკოვი, მოლდ. კ. სადარაძე—გაიკოცვი ულესისას. აღინიშნავი კ. ქორბე მტეი კომუნისტის როლში.

ჩვეულ მალედ დონრეუ დგას მხატვარ ლაიპაშვილი ნაშეხტრის ცალკეული სცენები, იწება ეს ციხის საკაინი თუ პრალის ქუჩა, ელინიეების თაისი თუ სანაპირო და ხილი.

ჩემრს ხალხურ მთელფიებზე აგებული მტეკი სბეტკელის წარმატებას დადგე უწყობს ხელს. იგი ეტუფინის კომპარტია ა. მუხარაზის. სბეტკელიდან მაყურებელი გამოდის მებრძოლი სულისკვეთებით შინაარსადგელობით, იმის შედეგებით აღჭრვილი, რომ დაშინდა ნიშნებას, ხალხის განადგურებას, რომ შვედიის დაცვა მოითხოვს იმის განმადლებელა აღადგება, ფაზიზმის აღმფუცხვანს.

მასხოზი კ. მახარაძე ი. ფუნკის როლში

ბოგოლი

მარჯანიშვილის თეატრში

საქართველოში
გადასვენება

გაბია მარჯანიშვილი

თელაჩაინო წარმატებას მიაღწია
გასო გოთიაშვილმა ხელსტაკოვის
როლიში. მისი თამაში გამოხატა იმ
უწყალობითა და შინაური გულ-
უბრყვილობით, რაც ასე სურდა და
ენახა სცენაზე ნ. გოგოლის ოსტა-
ტურად აქვს დამუშავებული მანა-
ხიბის ცენტრალური ეპიზოდი —
კეცნის სცენა მესამე მოქმედებაში.

ხელსტაკოვი — გ. გოთიაშვილი მოუჩვენებდა ცოტობს
და თვითონვე სუფია არ სიცურის. სიხალისის მომგვრე-
ლია სცენებზე გოთიაშვილის ქართუტა ცოლთან და
ქალიშვილთან. გ. გოთიაშვილი არსად არ დაღატობს
სიმათობს, არ მისდევს ვარგუნულ, ხაზსამულ კო-
მიკსს.

ძალიან კარგია გ. შვეველიძე პოეტებისთვის
როლიში.

დაკვირვებით უსტად აქვთ დამუშავებული თეა-
ნითი როლები ჯ. უწუტუაგის (ანა ანდრეევანა), მ. თი-
ბელის (მარია ანტონოვნა), ა. ტორლოვანის (ლუკა
ლუკის სლობოდა), ი. ტრაპალოვის (სამაზრო მოსა-
მართლუ ლოაკინ-ტაიკინი), კ. ცანტალიანის (ზეზლია-
ნია), ა. გომეაუვის (ზინიშისკი), შ. გოცირელს
(დომინიკი), მ. სარაულს (ისიპი).

ტაიკოეზი აირან-დანარჩენი შემსრულებლები —
შ. კობრაძე (ტრაქტორის მასხური), შ. ჯავახიძე
(ვაჟარი აბდული), დ. ოქროსცარიძე (უზუვერტვი),
ტ. საყვარელიძე (სოსიტონოვი), ა. ვერულანიძე
(დრკიმორდა), ა. მუსხიძე (პოშოლიკიანა), ვ. სონღ-
ღაშვილი (კორონიკი), ვ. ნინუა (ვეკუციონი), გ. გო-
გუა (შომა).

სტეტაკოვის მხატვრული გაფორმება კოსტუმები და
გრძობა გემოვნებითაა შესრულებული მხატვარ მ. შტენ-
ბერცის მიერ.

„რევიზორის“ დაგება მ. მარჯანიშვილის სახელო-
სი თეატრში ჩვენი თეატრალური ცხოვრების ფრად
მოხერხებულნი მოვლენაა. გვირ არ არის, ვინ ახალ
პიესას მისცეს ნ. გოგოლის შემკვიდრების ღრმად და
ყოველმხრივ შესრულებას ჩვენი ახალგაზრდობის მიერ.

რები უნდა ცდილობდეს, რომ იყოს მორიდებული
უბრალო და ბოქოს უფრო კეთილშობილურიც, ვიდრე
ნამდვილად არის ის ბერი, ვისაც იგი წარმოა-
დგენს. რაც უფრო ნაკლებად იფიქრებს აქტიორი
იმაზე, რომ გაყაყინის მაცურებელი და იყის მსახი-
ლო, მით უფრო გამოვლინდება სასაცილო მის მიერ
აღებულ როლიში. სასაცილო გამოვლინდება მათი
თავად სწორედ იმ სერიოზულობაში, რომლითაც
ურდება თავის საქმეს კომედიანო გამოყვანილი თე-
ატრული ბირი“.

ნ. გოგოლის ეს სიტყვები დაუფა დასაფუძვლად რე-
ვიზორმა ა. თაიაშვილმა „რევიზორის“ დადგმის
თავის გეგმას. მართლაც, სტეტაკელი გამოირჩევა არა
გარეგნულად კომედიური სცენებით, არა „შუაგე“ სა-
სცენო ფორმით, არამედ სიღრმით, კომედიანო დახა-
ტული ნიულოზ ბირველის დროინდელი რუსეთის
სიეთი ნაგებით, როგორც მას ხედავდა და გრძობდა
ნ. გოგოლი. სტეტაკელში იგრძნობა რეალური სიმათო-
ბე, ცხოვრების ღრმა ცოდნა, რუსი ჩინოვნიკის ის
პათოლოგიური სურათი, რომელზედაც წერდა გერ-
ცენი. სტეტაკელზე ნაწვევებია მთელი თავისი მახიკე
მხარეებით რუსეთის ბატონმეური ბიურკრატია.

„რევიზორი“ ა. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრ-
ში, რევიზორის საინტერესო და ნიჭიერ ნაწვევებთან
ერთად, უფრადდება იყრობს აქტიორთა მაღალმატე-
რული შესრულებით უწინარეს ყოვლისა; ეს ცხება გო-
გოლისთვის როლის შემსრულებელ შალვა ღამაშვილს.
შ. ღამაშვიძე ამ როლის დიდი გულწრფელობითა და
ბუნებრიობით ასრულებს. მსახიობმა მოგვცა ტიპი-
ური, სწორი, შინაგანად გამარალებული სახე. შ. ღამ-
აშვილს მკაფიოდ მიაქვს მაცურებლად ნ. გოგოლის
სიტყვა:

ნ. გოგოლის გარდაცვალების 100 წლისთავს სა-
ქართველოში პირველი გამოცემებარა კიტე მარჯანი-
შვილის სახელობის თეატრი, რომელმაც 1951 წლის
დეკემბერში მაცურებელს უფენა დიდი რუსი მწერლის
უკვდავი კომედია — „რევიზორი“.

„რევიზორის“ მდიდარი ტრადიცია აქვს ქართულ
სცენაზე. 1881 წლიდან მოყოლებული იგი არაერთხელ
დაუდგამთ ჩვენი თეატრის კორიფეებს. ვასო ანაშვი-
ტის სხვადასხვა დროს ორ მთავარ როლს ასრუ-
ლებდა — გოროდინისას და ხელსტაკოვისას. „რევი-
ზორის“ პირველი დადგმის რეჟისორი იყო აკაკი
წერეთელი.

ქართული თეატრის ისტორიას ახსოვს „რევიზორის“
მრავალი ჩინებული სტეტაკელი. ამ სტეტაკელებში
დიდი ნიჭით და უზალო ოსტატობით ასრულებდნენ
სხვადასხვა როლებს: ლადო მუსხიშვილი, ნაუო გაბუ-
ნია, მაკო საფაროვა-აბაშიძისა, ვალერიან გუნია, კიტე
ყიფიანი. უფრო გვიან, მეოცე საუკუნის დასაწყისში,
კიტე შათირიძემ, რომელიც ხელსტაკოვის როლის
ქართული საცდელის შემსრულებელი ითვლებოდა.

ქართული საბჭოთა სცენაზე „რევიზორის“ პირველი
დადგმა განახორციელა 1947 წელს რეჟისორმა გიორგი
ქუულამა (თავისუფლ თარგმანით) სიხუმის თეატრში.
ამ სტეტაკელში გოროდინის როლს ასრულებდა მ. ჩუ-
ბინიძე, ხელსტაკოვისას — ს. გამრველი. სტეტაკლის
მხატვრობა ეკუთვნოდა მხატვარ ნ. ყაზბეგს.

ამ გენიალური კომედიის მუშაობისას თეატრი
გამოდიოდა თვით გოგოლის მიითიუბებიდან
„უკვდავო მეტად უნდა ვერადოსი — წყრად გოგოლი —
რომ კარკატურაში არ გადავვარდეთ. არაფერი არ
უნდა იყოს გაზოგადებული, არ ტრევიადი, სულ
მცირე როლებშიც კი, პირობით, აქტიორი განსაკუთ-

5023

დემოკრატიული გერმანიის კინოხალხვაება შვილორის სამსახურში

1945 წლის გაზაფხულზე, საბჭოთა გერმანია წინასწარი შეშინებულმა ეროვნებადების შტაბმა, სპეციალური ბრძანება გასცა, რათა მიწასთან გახრწიებული ის ქალაქები, რომლებიც, მათ ვერაღებოდ, საბჭოთა ხალხთაგანია უნაზრდო მიიღებოდნენ.

ის და დროს, როცა ამერიკელი მფრინავები გაფრთხილებულნი იყვნენ არ დაეშინებოდნენ დახალდეთ გერმანიის ისეთი მნიშვნელოვანი სამხედრო ობიექტები, როგორცაა „ი. ბ. ფარენინილტერის“ ქიმიური კონცენტრის და კელნის იარაღმანქანადადებელი ქარხნის კარხუბები.

გაუმეზობელი დაბომბვის შემდეგ განადგურდა პოლსების ახლოს მდებარე ცერობის ერთ-ერთი უძველესი „უფასე“ კინოხელო.

მის ნანგრევებზე აღმოცენდა „ბერლინელი გერმანული კინო-გერბობიანა“ — ადგილს, რომელზეც თავისი არსებობის პირველი დღიდანვე წარსაბჭოთა ობიექტის იმისათვის, რათა შეეშინებინათ ახალი დემოკრატიული გერმანული კულტურა.

მივიღო ურთიერთობა ჰქონდათ ცოცხალ დადამიანებთან. სწორედ ის უზარალ დადამიანების ბედის ჩვენება შეედგინა მათი მარხა.

აი, დემობილიზებული გერმანიის კურბ ლეზე. აი, საშობილში ბუნებრივი იმის ღმრე შედებით, რომ მიუღო თავის ძალ-ღონეს მოიხმარის მშვიდობიანი გერმანიის მშენებლობას. მის მიერ გამოღმონილი ფოლადი არ მოიხმარება რემონტატორისთვის მისთვის, — იგი კურბ ლეზის პირველი სამშენებლო სხეულია.

იმის შემდეგ გერმანიაში პროგრესული ძალების გააქტივების და მშვიდობისათვის მათი ენერჯული ბრძოლის სურათის წარმოდგენა ფილმი „ისინი ვერ დაიბადებენ“ (რეჟ. ვ. შტაუდტე). მართალია, ფილმი ნაწილობრივ გავხვება ნაფურთხის ელემენტებს, მაგრამ ფილმის შთაბეჭდილი — ექიმ მარტენის ფიქციონალური მართალი პროცენტის დახატვის ფილმის ავტორებსა შესძლეს ახალი დამამიანის სახის რეალისტურად ჩვენება.

მარტენის ბერლინის გარეუბანში ხდება ყოფილი „ტებელ“ ჯალდის ბრიუტელ და შურისძიების გრძელბოი განმარტება. მარტენს შიდა არის დახარის იგი, მაგრამ მას აზრებენ, რადგან გერმანულ ხალხს სწამს, რომ ბრუტელის მსგავსი სამხედრო დამანაწივენი ხანაგალითად უნდა დაიბადონ.

„ღმარსწავი“ „ფილმი“ სტუდენტის მიერ შექმნილი ისეთი რეალისტური ფილმი, როგორცაა: „ბერი ჩვენი არსობის“ (რეჟ. ზ. დუდოვი), „ბერი თვების ისტორია“ (დამ. ბ. კარენი), „კულტურატორი“ (რეჟ. კ. შეტეცკი) და „ფარენინილტერის“ მართალი ქალის — გულსა ბოვარდის მხატვრული გაფორმება. ყოველი მოსამსახურე, შემდეგ ერთობი ქარხნის მუშა-ქალი გუბება ახალი გერმანიის მშენებლის განსჯადობული სახე. ფიქციონალურ ნაწილებში უნა ავრთველ საოღავდასალო ფილმი: „სახავაო რეზის“ და „მხატვრული რეალურად არ დაიბადონ“

რომელსაც ნანგრევი ადგილი-მალის „მარტენის“ და უღმ-ტორების დემოკრატიული აგებობის დემონსტრაცია საჭიროებს აღმხედრობის ტერიტორიაზე.

ახალი მსოფლიო იმის განსაზღვრული შედგენილ საქმიანობის და ფაქტს საშუალო მავნებებან მათი ურთიერთობის მძლავრის მიყენება რეისონრმა მეტოქეში თავისი ახალი ფილმი „დემობილის ათაბირი“, გამოიყენა რა უღმედისი ქიმიური კონცენტრის „ი. ბ. ფარენინილტერის“ და ამერიკული კონცენტრის „ტეკნიკური“ მართალი მსახურე. რეისონრმა შექმნილ ფილმურად მანდაგების და ფაქტების თანამშრომლობის მამობილური სურათი.

ამერიკული იმპერიალისტები, ავრთბენ რა ერთიანი გერმანული სახელმწიფოს შექმნას, ცდილობენ აღადგინონ გერმანიის სამხედრო ნაწილს. მის გერმანია „ი. ბ. ფარენინილტერის“ და ამერიკული დემობილიზაციური აგრესიული მართალი დემობილიზაციური მანდაგები მათ ავრთბული რეალიტეტის.

აი, ცივი ბუნებრივი რეალიტეტის საჭიროება თვისი

„რემონტატორის“ კარგი ფილმი — აცხადებს გერმანული ხალხი, რომელიც მსოფლიოს მშვიდობისთვის მშვიდობისთვის სხვა ხალხებთან ერთად იბრძვის მშვიდობის დასაცავად და ამ დღეს საჭირო წარმატებით ეყრდნობა გერმანიის დემოკრატიულ მოქმედებებს.

3. ნალადიშვილი

ბიორგი შპირვილი

ბეთი წლის წინაი, 1947 წლის 20 იანვარს გარდაიცვალა გამოჩინელი ქართველი პოეტ-გიორგი ქუჩუშვილი. თავის პირველსვე პოეტურ სტიკაში გიორგი ქუჩუშვილმა უღერა „შავბალიანი ადამიანის“, რეალისტური მუშაობა კლასის.

ბიორგი შპირვილი მისი შემოქმედება მუშაობა კლასის, პროლეტარატის საზარელი განსჯადობის განმარტება. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დაპყრობის განახლებული პოეტ გულწრფელად მიუძღვება თანსუფლების გამარტებას და შავბალიანი უღერა სოციალიზმის მშენებელ საბჭოთა ხალხს. იგი აღტკბებით წერდა გამარტება ჩვენ გვსცა ჩოლად, ვასრულით გვიცა მცერე, მისთვისაა ბედის ასე ცხვილად მისთვისაა შავბალიანობით

საბჭოთა ხელისუფლებამ უღერა შთამარტებელი და იღვერა გულწრფელად ბ. ქუჩუშვილის პოეტურ შემოქმედებაზე. მისი ლექსები ახალი სასოციალისტო ძალით გამოქვეყნდა.

რეალისტური რომანტიკული პათოსი, მიმართებით მიწოდებით ფორმა, ნათელი, რეალისტური საფუძველი ხატვა აწვდის მის ლექსებს დიდ უზომუხებას და ეპოეტიკურ შედეგს ბოლოდ შეინარჩუნა.

ჩვენი ქვეყნის იმპერიალისტური პათოსის და კოლექტივიზაციის წლებში მას შექმნა შიდალი სინტრესული წარმოები („შავბი“, „კოლექტივიზმი“, „26 კომპარტი“, „ღმინი“, „კოლექტივიზმი“, „წოფილი არამა“, „სახეობა სოფელი“), ამ ლექსებში პოეტ გულწრფელად უღერდა ჩვენს ქვეყანაში გაშლილი გვიანტორი მას-შტების სოციალისტური მშენებლობის.

ბ. ქუჩუშვილი პოეტური გატაცებით ხატვად საყოლმეურე სოფლის, სოციალიზმის მშენებელ ახალ ადამიანებს.

დღის სამამულო იმის წლებში ბ. ქუჩუშვილი თავისი მტრის წინააღმდეგ ალაზნებდა ჩვენს ხალხს ვერავის მტრის წინააღმდეგ უღერა ბიორგი.

ბ. ქუჩუშვილის მიღვევაზე მუდამ დაგრება ჩვენს ლიტერატურაში, როგორც ხალხის კეთილშობილური და ბუნებრივი მსახურის ნიშანი.

ს. ბ.

საბჭოთა კინოხელოვნების მიღვევების დაწერვების შემდეგ დემოკრატიული გერმანიის კინო-ხელოვნება მტკიცედ დადგა რეალისტური ხელოვნების გზას.

მშვიდობის თვისა — წამება თვისა გერმანული ხელოვნებისთვის. გერმანულ ხალხს კარგად ახსოვს დიდი ბოლდის ამხანაგ ტალინის ტიტუცები, რომ მთ გერმანული და საბჭოთა ხალხი „გამოიხრნის მტკიცე ნების, იბრალიონ მშვიდობისათვის თავისი თვისების ისეთად დაიბადეთ, როგორც ისინი მთ ეწოდებენ, მშვიდობა გერმანია უზარუნეყოფილად შეიღებება მათთვისაა.

ამას წინათ თბილისში დიდი წარმატებით ჩატარდა დემოკრატიული გერმანიის კინოხელოვნების ფესტივალი.

ფილმის დამარტების შემდეგ გერმანული ხალხის მშვიდობიანი შრომის ჩვენების მიყენება დაოკუმენტური ფილმი „დემოკრატიული გერმანია“ (რეჟ. ახ. კოვიჩი), რომელიც პროგრესული გერმანული კინომუშაკებისა და საბჭოთა კინოსტუდიების გაერთიანებული ძალიებით შექმნა. ფილმის დამდებლებმა დაოკუმენტურ მახალბეს, კონკრეტულ ფაქტებს უღიდეს მხატვრული განსჯადების სახე მისცეს. გერმანული მხათობების ნაცვლად ჩვენს თელწინ მიქმედებელ დემოკრატიული გერმანიის რეალიტი ადამიანები, რომელთა სახე რეალურად არის ახალბეტული აღდგენითი სამუშაოების ფართო პანორამის ფონზე. აქ ვერ შეზღვევით გამოიჩინო ხატვა-ციხის — ფილმის ყოველ კადრს აქვს მტკიცე ფაქტობრი დასაყრდენი, იქცის ავტორებს

ღობოზე — ზემოთ — მარცხნივ: კარი ფილმი „სახალხო ღვთის“, ქვემოთ: კარი ფილმი „ბერი ჩვენი არსობის.“

ქართული ერისნაცისგეის სათავაზთა

პირველი ქართული ჟურნალი

წელს ქართულ ეურნალს შეუ-
რდულა არსებობის ხს დცი წლისთა-
გი. პირველი ქართული ეურნალი,
„ხალხთერატურა ნაწილი ტფილი-

და კულტურის დაცვა-განვითარების
ლუწონგი, ასეი წერილობა, რიჯი-
რცია: „მოკლე განხილვა ქართული-
სა ლიტერატურისა“, „მწიფენა და-
მარხვის წესსა ზედა“ და სხვ. მიზნად
ისახავენი ქართული ხალხის კულ-
ტურული წარხლის დამაქცობელე-
თა მხილებას, ქართული კულტურის
ფავსახინო მიღწევის ზეწებას,
მისი შემდეგში განვითარებისათვის
ხელისშეწობას.

ეურნალის ფურცლებზე გამოქვე-
ყვლიდა სოლ. დიდაშვილის განმანათ-
ლებლური აზრები, მისიარული სო-
ციალური უთასწორების წინადა-
მდეგ, ხასწავებული რუსეთში შეერ-
ტების დავებშია მწიფეწილობა ხა-
ქართველსათვის, რუსული კულტურ-
ის ათვისების აუცილებლობა, გა-
მოქცეზებლია ა. შუგუნის ლტეპი-
ბის („უბნები“ და „მედიტაცი“) ქარ-
თული თარგანები, შერკლებულია
სოლ. რაზმახის შიერ.

ხასწაველ არსებობის მიუხედავად,
(ხულ გამოიდა 5 ნომერი თითვეწა-
ხედის განმწიფებლია) აღნიშნულმა
ეურნალმა თვასახინო როლი თა-
მაშა ქართული ხასწავებლები აზ-
რის განვითარებაში.

მ. ხანთიაძე

„მისკრიმ“ ასი წელი

1851 წლის აპრილში გამოქვეყნდა
გამოცემა ერისათვის განცხადება: „ამ
ჩვენსა (1851) წელსა თანახმად უმად-
ლებას ნებისა იქნება გამოქვეყნდეს
ქართულ ენაზედ განვითარების
ეურნალი „ეცისკრიმ“ ყოველს თვე-
ში თითო წიგანით.“ მიუხედავად რე-
დაქტორის დაპირებისა, რომ ეურნალი
1851 წელზედ დაიწყო და გამოხე-
დას, ნამდვილად იგი 1852 წლის ან-
ვარში გამოხედა. ეურნალის რედაქ-
ტორი იყო მოქცე-ღირამატურე ვა-
ნო ტრისიავა.

„ეცისკრიმ“ გ. ერისთავის რედაქტო-
რისით, მხოლოდ ირ წელს (1852-1853)
გამოხედა, ამ დროის მანძილზე გა-
მოიდა 24 ნომერი (წიგნი), სადც იც-
დაასი დედა ქართული და უხალხო
შეწავისა წარმოხედლი.

გ. ერისთავის რედაქტორობის პე-
რიოდში ეურნალში დამბედა თეო-
მურაზ პარეკელი, სულხან-საბა ორ-
ბელიანი, ვაჟა-ფშაველეს ვეკ, ირანე-
ლიანის, და გარბატიანის, დავით ურ-
ჩინაშვილის, ალ. ჰუბუაძის, ბ. ჰა-
რიაიშვილის, გ. ერისთავის და სხვა-
თა ილიაინოლონი თუ თარგანები
წარმოხედა.

ეურნალში არ იბეჭდებოდა ახალად
დაწერილი ნაწარბები, აქ უმადე-
რად შეწავლიდა ძველი პროდუქცია
ქვეყნიზედა. ასევე, ეურნალში ად-
გილი არ. ჰქონდა „ერისტიულ სტა-
ტუბებს.“

1853 წლის დეკემბრის შემდეგ ვა-
ნო ტრისიავის „ეცისკრიმ“ შესწავიდა

გამოხედა, იგი ხსი წლის შემდეგ
1857 წელს განაახლა იფანე კერხე-
ლიძემ, რომლის რედაქტორობით
„ეცისკრიმ“ გამოხედა 1875 წლამდე.
60-იან წლებში „ეცისკრიმის“ შინა-
არხი თანდათან გაფართოვდა და
მრავალფეროვანი გახდა. მის ფურ-
ცლებზე დაბეჭდენ პირველად ილია
ჰუბუაძე და აკაკი წერიელი. მის
ფურცლებზე მთიფია ქართული სა-
ზოგადოება თავისი აზრის საჯაროდ
გამოხედას. ახალმა თაონამ „ურთვა-
ლუდობის“ ბრძოლა „მამებისა“ წინა-
აღმდეგ სწრაფად „ამაშების“ ორგანი-
ზაციას „ეცისკრიმ“ დაიწყო.

„ეცისკრიმ“ უფვე ვედარ პასუხობდა
მისი მიხედვით, რომელიც ახალმა
თაონამ დაიკურნა კრძალვად და საზო-
გადოების წინაშე. იგი განსაკუთრე-
ბით დაუფლებდა მის „გაფრ.“ რაც
ი. ჰუბუაძემ ეურნალ „საქართვე-
ლის მთაშინა“ დაარსებში (1863 წ.)
მის ძალბეა განაახტავა.

ეურნალი „ეცისკრიმ“ განაგრძობს
არსებობას 1875 წლამდე, მის პარა-
ლელურად გამოხედას მწიფენა ახალი
ეურნალი: 1866 წ. არსებდა „დროუ-
და“, 1869 წ. „ნათიათი“, 1871 წ.
„იკებულ“ და სხვ.

ეურნალ „ეცისკრიმ“ დამსახურება
ქართული ლიტერატურის განვითარე-
ბის საქმეში უხალვად არ დაკარგუ-
და. იგი საპატრიო ადვილს ქართუ-
ლული ეურნალბეგების ისტორიაში.

ნილიაზ დანიანი

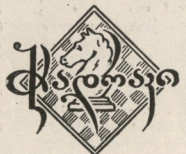
მეფევილი რუსი

ღებტორი ლეკიკიამ ევის უხალვდება, რაცეო წებტორბელი ახალგაზრდებსი ხალხგამ-
ზელი თვალურს აღწეწილი მისი მიზრობას. ლებტორი თვის ადგას სასანგი დოღასი ლოგ
რცაჲე, შუვის ათლის ტემპ, იწებვა ერთი კაცუნა წარწერა: „სამხარისკუ, ერთბოლოდა, რი-
კის მარჯვენა მხარეზე გამოწეწება სახლი, სადგ დაიწდა და ხალხების წლები გატარა დღისა
ღუნისმა, ამოქმედებული მანტარბონი, რომელზედ წინაღონის არის საწერილი ლეკია
ვ. ი. ლუნისის ეწიგნის მიმართების შესახებ, დარწმუნებული შიგნითის მწიგნობლის პატარა
გალოდა უთავისთვის შინაგანმა ჰაგნებობაჲე, მისი პოკლე მიღწევის სიკეთეა...“
მარტა ალ, ლებტორი ერთი წელი ამგნის მანტარბონს, მანტარბონს გამოხედეს და ამბობ-
ებნა წლის შემდეგ, 1875 წლის 21 დეკემბრის ქვედა კორნის დაბადა დიდი ჰედილი ამბავი
სტელიანი. ლებტორი თვის ადგას სასანგი ლეკიკიამ და რცაჲე იწებვა შიგნით კაცუნა წარწერა
„ფორი...“

ამ რკვის ატარია მასების წინა-
აღმდეგ ისტორიაშია. რკვის გუნდშია მას თავისი მიწეწება ემსახურებნ-
ვეწადობის, ვინც დიდი ჰედილებს შიგნითის წყაღობას, ეს რცე თვასანბრობის სატყუარბონ-
საწილებსა.

ღეკია გრბელობა, რცაჲე ზედიზე იწებვის წებტარბუბა: მამონი, მასკოტი, დეკავი, ლაბი-
ციფი. მზარდ მის წერტილში თითის ეწიგნობას და დიდებლობის ასე ვაგნებებს, რიგელზე
ლაპარაკია რაზოზე, პეტეტიტრებზე, ტანტრებებზე, დიდი ჰედილებსი წებტარბობით ამ დაუთავრ-
ადვალბეზე.

ღეკია დასრულდა უხალვდება. რცე გამართდებლობა მრავალი წებტარბობით და
ახალგაზრდა მწიგნობლებს კარგად იყენ. რომ ახლა არა მარტო მის წერტილში, არამედ მთელ
სამსახურს კუბრია ემსახურებული დიდი ჰედილებსი, ლუნისის და სტელიანის უცხადი საქმით.

XIX საკავშირო პირველობის
შედეგები

სკობრის დამსახურებლობით
ოსტატის გ. გომელიძის
განაგვიტობით

მოსკოვში დაბთავრად XIX საკავშირო პირველობის გათავაზება
ჰედარკემ, თავის შემდგენლობით გ. გათავაზება უხალვრესი იყო
მთელი იონსწიგნელი პერიოდში. გროსმასბერგ ი. ბოლსელოვის
განოქლებით, მასში მონაწირობება დასტუბა ეკვირის ყველა უწ-
ლიერესი მოწიგნელი. მსოფლიოს ჩემპიონის, გროსმასბერგ ი. ბოლ-
სელოვის მონაწირობებით ამ შეჯიბრების განსაკუთრებულ ინტერესს
ანიგებდა. ბრძოლა პირველობისათვის ეგვიპტოში მწიგნობით მიმ-
დინარებობდა. მხოლოდ უკანასკნელი ტურში გამთავრდა, თუ იგი
მოვიდოდა გამარჯვებულად. გათავრება ბრისმასბერგს პაულ ცერს-
მა, რომელზეც დასამწიგნელი პარტია მოუფრა ლინტრატის ჩემპიონის
ბ. ტაიანოვის, ეს იყო პ. ცერსის უდიდესი წარბატება. ცერსმა ალ
ტურნირში გათავაზმა ბეჭერი საინტერესო და მინარისიანი პარტია.
მეორე დ მესამე ადგილი გაინაწილეს ოფისელი ვ. გეგელი და
მისოქრის ჩემპიონი ს. სტიგლიანოვი. თრებე დიდ წარბატებას
დაიწვირა ისინი ჩემპიონის მხოლოდ ნახევარი კლბით მამარბინენ.
სულტარა თამაშს მსოფლიოს ჩემპიონმა ბოტინიჩმა, რომელზეც მე-
ხუთე ადგილი დაიკავა. შეჯიბრების მეორე ნახევარი მან მოედინე-
ბულად ჰანტარა.

XIX საკავშირო პირველობის დასრულების შედეგება ჰედარკემ
საში მოწიგნელ, რომ წინეი მოგაგნაკების მოწიგნელობითა
სა სპორტული მიღწევის უფრო და უფრო იზრდებოდა.
კუბეშტი მოგვიწეს ტურნირის სახი სატყუარბონს პარტია. ამ პარ-
ტეხის გამოწიგნელი რუსი მოგაგნარბის მ. ი. ჩიკოვარის საბელონი
ჯილდოებით მიეყვებნა.

მოსკოვის მეტროპოლიტენის ახალი სადგურები: სადგურ „ბელორუსკაია-კოლცევიას“ და სადგურ „კომსომოლსკაია-კოლცევიას“ ცენტრალური დარბაზები.

6/36

ჟანი 3 მან.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

